

JUPITER CLUB NAVŠTÍVÍ PRVNÍ ZÁJEMCI O OČKOVÁNÍ

str. **3**

Hliniště se dočkají parku
Na Hliništích město zbuduje nový volnočasový park vhodný ke sportu i relaxaci.

str. **11**

Čarodějnice provedly stezkou
Pracovnice Dózy pozvaly čarodějnice, aby jim pomohly na stezce plné úkolů.

str. **26**

Jiří Neužil vzpomíná
Místní pamětník se rozpovídal o divadle, hudbě, rybářství a dalších svých zálibách.

str. **28**

Hasiči oslaví jubileum
Sbor dobrovolných hasičů ve Velkém Meziříčí vznikl před 150 lety a chystá oslavy.

Slovo místostarosty

Vážení spoluobčané, uplynul další měsíc a vy ve svých rukou držíte květnové vydání Velkomeziříčska. Květen obsahuje několik významných dnů. Hned první květnový den si už několik desetiletí připomínáme mezinárodní Svátek práce, ale také den zamilovaných. Dlouhodobý zvyk stavění máje a prvomájový polibek pod rozkvetlou třešní v naší zemi zlidověl a stal se neopomenutelnou a krásnou tradicí. Sobota 8. května je státním svátkem Dne vítězství, připomínajícím konec druhé světové války v Evropě v roce 1945.

V České republice se pravidelně druhou květnovou nedělí slaví Den matek. V tento den vzdáváme hold matkám a mateřství. Je zcela na místě, abychom své maminky potěšili gratulací a květinou. Osobně si myslím, že ženy si uznání v tomto ohledu zaslouží.

V posledních měsících sledujeme vývoj událostí vyvolaných pandemickou situací, rozšířenou po celém světě. Pro město a jeho okolí byl konec dubna významný oficiálním zřízením očkovacího centra v Jupiter klubu Velké Meziříčí. Registrace k očkování proti koronaviru byla pro obyvatele zejména z našeho regionu zahájena již v úterý 20. dubna a je stále přístupná. Občané se mohou hlásit prostřednictvím oficiálního registračního systému Ministerstva zdravotnictví. Bližší informace naleznete na webovém portálu našeho města pod speciálním odkazem Očkování covid-19. Informace k této věci jsou uvedeny i na webu Kraje Vysočina. Podle dosavadních informací kompetentních osob z krajského úřadu obdržíme během tohoto měsíce 800 kusů vakcín. Fakultní nemocnice Brno, jakožto provozovatel očkovacího místa, dokáže ve velkomeziříčském očkovacím centru naočkovat nejméně 400 lidí

denně. Podle současných předpokladů by se v měsíci květnu očkovalo dva dny. Prvních 400 obdržených vakcín aplikují pracovníci Fakultní nemocnice Brno ve čtvrtek 6. května, dalších 400 kusů očkovacích látek následně koncem měsíce. Pevně věřím, že proočkování velké části populace je správnou cestou ke stabilizaci nepříznivé situace ve společnosti. Doufám, že se nám tímto způsobem podaří eliminovat pandemii, a my se tak budeme moci postupně vracet k běžnému životu, na který jsme byli zvyklí.

Stejně tak jako v uplynulých letech, i v letošním roce si v prvních květnových dnech připomeneme Velkomeziříčskou tragédii, neblahé události z posledních dní druhé světové války. Položení věnce k uctění památky padlých proběhne na městském hřbitově Karlov, a to obdobným způsobem jako v loňském roce, tedy bez přítomnosti veřejnosti. Ačkoliv nám epidemická situace nedovolí setkat se osobně, pevně věřím, že nezapomenete a zavzpomínáte spolu s námi.

Přeji vám pěkné a pohodové dny a i nadále na vás apeluji: buďte na sebe opatrní.

Ing. František Smažil, místostarosta

Velkomeziříčští zastupitelé schválili vyhlášení zadávacích řízení na rekonstrukci zimního stadionu a bytový dům pro seniory

Zastupitelstvo města na zasedání v úterý 13. dubna odhlasovalo vyhlášení zadávacího řízení na akci „Rekonstrukce zimního stadionu ve Velkém Meziříčí“. Maximální možná cena, za níž se tato akce zrealizuje, je 85 milionů korun včetně daně. Tato zakázka se uskuteční za předpokladu, že město získá za tímto účelem dotaci ve výši nejméně 40 milionů korun. V případě, kdy by přesáhla nejnižší nabídková cena uchazeče stanovenou maximální cenu, může zastupitelstvo tuto vyšší cenu schválit nebo rozhodne o zrušení zadávacího řízení. Přízná-li vyhlášovatel Národní sportovní agentura městu dotaci ve výši nepřesahující 40 milionů korun, mohou zastupitelé rozhodnout o snížení stanoveného limitu výše dotace anebo o zrušení zadávacího řízení.

Zastupitelstvo města schválilo také vyhlášení zadávacího řízení na akci „Bytový dům pro seniory ve Velkém Meziříčí“. Maximální cena, za níž se tato akce uskuteční, je 65 milionů korun včetně daně. Zakázka se provede pouze v případě, kdy město obdrží na tuto akci dotaci ve výši alespoň 9 milionů korun. Přesáhne-li nejnižší nabídková cena uchazeče uvedenou maximální cenu, může zastupitelstvo tuto cenu buďto schválit, nebo rozhodne o zrušení zadávacího řízení. Přízná-li vyhlášovatel Ministerstvo pro místní rozvoj dotaci nepřesahující finanční částku 9 milionů korun, může zastupitelstvo města svým rozhodnutím stanovený limit výše dotace snížit, případně rozhodnout o zrušení zadávacího řízení.

Obyvatelé Hlinišť se dočkají nové volnočasové lokality

Na základě podnětů ze strany občanů žijících na sídlišti Hlinišť zbuduje město v této oblasti zbrusu novou volnočasovou lokalitu. Prostor nabídne plochu vhodnou k odpočinku, hřiště ke sportování, paluby pro pilates a jógu, v neposlední řadě také místo s ohništěm pro posezení obyvatel. Součástí projektu je i výsadba nové veřejné zeleně.

V rámci zlepšení kvality života ve městě vyčlenilo zastupitelstvo 1 milion korun na realizaci plochy už v základním městském rozpočtu pro rok 2021. Jedná se o jednu z větších plánovaných investičních akcí v letošním roce. Organizace Sportoviště VM spolu s městem dále zažádala o dotaci ve finanční výši 100 000 korun u Kraje Vysočina.

V lokalitě Hlinišť se nachází nová zástavba. Dosud se do jejího blízkého okolí umístilo pouze dětské hřiště pro nejmenší děti a městský mobiliář se zelení chyběl. Na základě návrhu zahradní architektky města se vedle zmíněného hřiště umístí nové travnaté volnočasové hřiště, které bude přístupné pro děti i dospělé v průběhu celého dne. Na své si přijdou hráči volejbalu, házené i malé kopané. Aby město nabídlo ještě více možností vyžití, a uspokojilo tak potřeby co možná největší skupiny obyvatel, hodlá mimo jiné zbudovat dvě dřevěné paluby sloužící pro

cvičení jógy nebo pilates. Tyto paluby budou pro zájemce rovněž přístupné bez omezení.

„Projekt jsme představili obyvatelům čtvrti, kteří s touto myšlenkou oslovili vedení města. Město v současné době bude hledat zhotovitele akce,“ uvedl Michal Hořínek, ředitel příspěvkové organizace Sportoviště VM. Samotná realizace projektu se předběžně plánuje na začátek léta. Práce na projektu budou hotové ještě letos na podzim.

Z jednání rady města 7. dubna

- Rada města doporučila zastupitelstvu města souhlasit s provedením úkonů směřujících k uzavření smlouvy o dílo na vypracování architektonické studie rekonstrukce Náměstí a přilehlých ulic ve Velkém Meziříčí s autory třetího návrhu z proběhlé architektonicko-urbanistické soutěže
 - Radní souhlasili s realizací projektu v rámci výzvy Šablony III. operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, který poslouží na personální podporu a zajištění projektového dne v rámci předškolního vzdělávání u Mateřské školy Velké Meziříčí 80.
 - Rada města souhlasila s přijetím věcného účelového daru – knih od města Velké Meziříčí a zpravodajů od obce Pavlínov pro Městskou knihovnu Velké Meziříčí.
 - Radní schválili výjimku z Ceníku placeného stání silničních motorových vozidel na určených úsecích místních komunikací ve vymezené oblasti města Velké Meziříčí tak, že nepřenositelné parkovací karty v ceně 1 000 korun za kus pro vozidla zajišťující výcvik žadatelů o řidičská oprávnění lze vydat všem autoškolám registrovaným u Městského úřadu Velké Meziříčí.
 - Rada schválila rozpočtové opatření ve finanční výši 13 000 korun na měření hluku v Dóze – středisku volného času Velké Meziříčí, potřebném pro kolaudaci nových prostor.
- Schválená rozpočtová opatření:**
- Měření hluku v Dóze – 13 000 korun

Ze zasedání zastupitelstva města 13. dubna

- Zastupitelstvo města schválilo finanční částku ve výši 560 000 korun na vážní systém na sběrném dvoře Karlov.
 - Zastupitelé schválili finanční částku ve výši 249 000 korun na přeložku energetického zařízení E.ON na Hlinišťích.
 - Zastupitelstvo schválilo finance ve výši 2 915 200 korun v rámci přijaté dotace pro Sociální služby města Velké Meziříčí na zvýšení příspěvku pro provoz organizace.
 - Zastupitelé města schválili finance ve výši 230 000 korun jako podíl města na obnově kulturních památek v Programu regenerace 2021.
 - Zastupitelstvo schválilo finance ve výši 1 500 000 korun jako příspěvek Svazu vodovodů a kanalizací Žďársko na prodloužení vodovodního řádu Svařenov.
 - Zastupitelstvo města schválilo vyhlášení zadávacích řízení na akci „Rekonstrukce zimního stadionu ve Velkém Meziříčí“ a akci „Bytový dům pro seniory Velké Meziříčí“.
 - Zastupitelstvo města schválilo protínávrh k vypracování architektonické studie rekonstrukce Náměstí a přilehlých ulic ve Velkém Meziříčí autory třech vítězných návrhů z proběhlé architektonicko-urbanistické soutěže.
 - Zastupitelé schválili průběžnou výzvu Grantového programu podpory kultury pro rok 2021.
 - Zastupitelstvo schválilo darování majetku sportovním oddílům.
 - Zastupitelstvo města stanovilo veřejný způsob volby nového člena finančního výboru. Pana Martina Fialu nově nahradil v jeho funkci Ing. Ladislav Sedmidubský.
 - Přeložka E.ON Hlinišť – 249 000 korun
 - Převod dotace pro Sociální služby města Velké Meziříčí – 2 915 200 korun
 - Vratka Operační program VVV Šablony II ZŠ a MŠ Mostiště – 13 236 korun
 - Podíl města na obnově kulturních památek – Program regenerace 2021 – 230 000 korun
 - Příspěvek SVK na vodovod Svařenov – 1 500 000 korun
 - Daňové přiznání právnických osob 2020 za město – 4 723 210 korun
- Schválená rozpočtová opatření:**
- Vážní systém na sběrném dvoře Karlov – 560 000 korun

Z jednání rady města 21. dubna

- Rada města schválila obsazení městské pouti ve dnech 9. až 14. června 2021.
 - Rada schválila uzavření nájemní smlouvy na pronájem zámeckých sýpek.
 - Radní vzali na vědomí informaci ohledně pozemků pro překladiště odpadu.
 - Rada města schválila 5 000 korun na poskytnutí dotace příjemci Zdravotní klaun o.p.s. jako finanční příspěvek na pokrytí nákladů spojených s realizací zdravotních klauniád v jihlavské a třebské nemocnici.
 - Rada schválila finance ve výši 23 000 korun na vzdělávací projekt „Příběhy našich sousedů“ v Základní škole Sokolovská ve Velkém Meziříčí.
 - Radní schválili finanční částku ve výši 100 000 korun na zajištění provozu parkovacích automatů.
 - Rada města souhlasila s předložením žádosti o poskytnutí dotace na dopravní automobil pro jednotku požární ochrany Velké Meziříčí na rok 2022.
 - Radní souhlasili s podáním žádosti o poskytnutí dotace na dopravní automobil pro jednotku požární ochrany Olší nad Oslavou pro rok 2022.
- Schválená rozpočtová opatření:**
- Dotace o.p.s. Zdravotní klaun – 5 000 korun
 - Projekt „Příběhy našich sousedů“ – 23 000 korun
 - Zajištění provozu parkovacích automatů – 100 000 korun

Strážníci naplnili svůj stav. Od dubna jich slouží devět

Strážníci z Městské policie Velké Meziříčí poprvé slouží v plném počtu. Poslední devátý strážník se do fungujícího kolektivu přidal v dubnu.

Vedení policie společně s městem lákalo poslední rok zájemce padesátitisícovým náborovým příspěvkem a příslibem příjemného pracovního prostředí. „Nakonec se nám podařilo naplnit stav do tabulkových počtů, takže v současnosti je nás dohromady devět. Tři strážníky jsme přijali v loňském roce a jednoho jsme vzali v roce letošním,“ objasnil vedoucí městské policie Jan Klikar. Náborová kampaň zaujala mnoho zájemců a čtyři z nich splnili podmínky, mezi něž patří bezúhonnost, středoškolské vzdělání s maturitou i úspěšně zvládnuté psychologické testy.

Program regenerace přispívá na obnovu kulturních památek

Vlastníte nemovitost v městské památkové zóně ve Velkém Meziříčí? Pak můžete žádat o finanční prostředky na obnovu kulturních památek z Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

Podstatné pro schválení dotace je souhlasné závazné stanovisko úseku státní památkové péče, které ve Velkém Meziříčí vydává Lucie Volfová. „Kdo v letošním roce požádá, může příští rok získat až 50 procent z celkové částky na obnovu a až 100 procent na restaurátorské práce,“ vyzývá Volfová.

Letos se mezi žadatele rozdělilo 910 000 korun. Muzeum Kodet získalo 662 000 korun na obnovu východní fasády – restaurování sgrafita. Na první etapu restaurátorských prací v interiéru staré synagogy spočívající v celoplošném odkryvu hlavního sálu obdržela Židovská obec Brno 248 000 korun. Město Velké Meziříčí se musí v rámci podmínek dotace částečně finančně podílet, proto zastupitelé na svém zasedání 13. dubna schválili prostředky pro dvě zmiňované obnovy. Město tedy přispěje na luteránské gymnázium 148 000 korun a na synagogu 82 000 korun.

K optimalizaci odpadového hospodářství pomůže vážný systém

Sběrný dvůr na Karlově chystá vylepšení, jímž se zapojí do prevence vytváření odpadů. Optimalizace odpadového hos-

podářství je jedním z nejprobíranějších témat posledních let. I v Meziříčí se rozhodli podpořit životní prostředí, a nain-

stalovat na sběrný dvůr vážný systém. Zastupitelé na svém zasedání v úterý 13. dubna schválili více než půl milionu korun na pořízení identifikačního a vážního systému.

Částka 560 000 korun bude zahrnovat nákup silniční mostní váhy a softwaru, který umožní registraci obyvatel. Každý tak bude mít svoji vlastní evidenční kartu. Výhodou nového systému je kvalitnější životní prostředí, úspora financí, navýšení míry třídění, přesné informace i možnost nastavení motivačního systému pro občany. O možnosti vyzvednutí karty v technických službách a v budově radnice budeme informovat.

Město vyhláší průběžnou výzvu Grantového programu podpory kultury pro rok 2021

Velkomeziříčtí zastupitelé schválili na svém dubnovém zasedání průběžnou výzvu k předkládání projektů v rámci Grantového programu podpory kultury pro letošní rok. Celková finanční podpora žadatelům činí 303 000 korun, přičemž maximální výše podpory pro jednotlivou žádost je 50 000 korun. Svě žádosti mohou žadatelé posílat do vyčerpání alokovaných financí.

Velké Meziříčí dlouhodobě podporuje oblast kultury, a to prostřednictvím grantového programu. Letos se na tuto aktivitu v základním rozpočtu vyhradila finanční částka ve výši 400 000 korun. Rada města následně schválila rozdělení podpory ve výši 227 000 korun mezi šest žadatelů. Jeden z žadatelů však odstoupil od smlouvy, k dispozici vzhledem k této skutečnosti dosahovaly finance objemu 223 000 korun. Na základě doporučení komise kultury a cestovního ruchu schválila městská rada posílení těchto finančních prostředků, a to o část nevyčerpaných zdrojů z loňského roku ve výši 80 000 korun. Žadatelé mohou z Grantového programu podpory kultury pro rok 2021 čerpat celkem 303 000 korun. Z tohoto důvodu se přistoupilo k vyhlášení druhého kola výzvy.

Uvádíme jednotlivé oblasti, na které se podpora vztahuje:

Oblast A) Pořádání tradičních i nových kulturních akcí zvyšujících zájem obyvatel a návštěvníků města o kulturní dění a kulturní dědictví.

Oblast B) Pořádání vzdělávacích akcí zvyšujících kulturní kompetence (probuzení zájmů, poskytování znalostí, rozvíjení schopností a dovedností potřebných k aktivní účasti na kulturních aktivitách) dětí, mládeže a dospělých.

Oblast C) Tvorba a prezentace literárních či audiovizuálních děl

vztahujících se k historii a kultuře města.

Podpora z grantového programu může tvořit maximálně 50 % uznatelných nákladů projektu. V případě nového projektu, který dosud z programu podporu nečerpal a u něhož lze předpokládat jeho opakování v následujících letech, může podpora tvořit až 70 % uznatelných nákladů projektu, a to po maximální dobu dvou let.

Kdo je oprávněný žádat?

O podporu se mohou ucházet fyzické a právnické osoby s výjimkou kulturních organizací založených nebo zřízených městem Velké Meziříčí a účinkujících v rámci festivalu Velkomeziříčské kulturní léto.

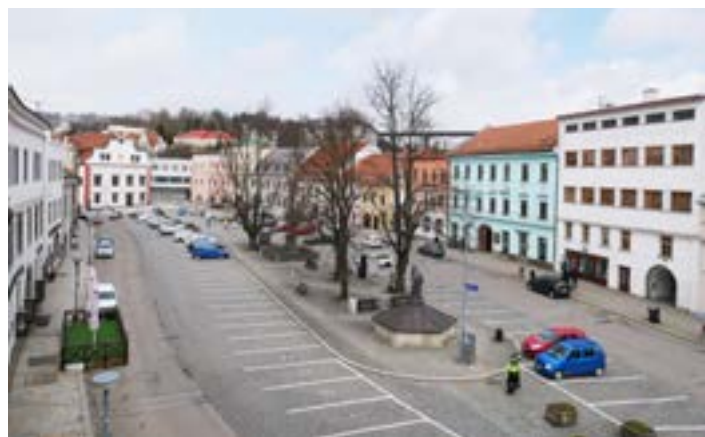
Jakým způsobem je možné předkládat žádosti o podporu?

Žádosti ve formě vyplněného předepsaného formuláře včetně povinných příloh se podávají v tištěné a elektronické podobě buďto osobně na podatelnu Městského úřadu Velké Meziříčí, nebo poštou na adresu: Městský úřad Velké Meziříčí, odbor školství a kultury, Radnická 29/1, 594 13 Velké Meziříčí.

Bližší informace v této věci podá Ing. Pavel Stupka, vedoucí odboru školství a kultury, Radnická 29/1, 594 13, Velké Meziříčí, tel. 566 781 030, e-mail: stupka@velkemezirici.cz.

Požadované dokumenty naleznete na úřední desce, webovém portálu města a webu zpravodaje Velkomeziříčsko.

Město vyzve tři autory k dopracování architektonické studie rekonstrukce Náměstí

Rekonstrukce Náměstí a přilehlých ulic byla hlavním bodem zasedání zastupitelstva 13. dubna 2021. Hned v úvodu přišel Josef

Komínek /ČSSD/ s protinávhrhem, který zastupitelé odhlasovali v počtu dvanáct pro, šest proti a pět se zdrželo. Podstatou protinávhrhu bylo aktualizovat všechny tři vítězné návrhy z již uplynulé architektonicko-urbanistické soutěže. „Většina členů vedení města byla proti tomuto návrhu, který sice může znamenat krůček vstříc rekonstrukci náměstí, ale za mnohem vyšší cenu i delší čas. Náměstí je v tak dezolátním stavu, že v tuto chvíli je třeba okamžitě zahájit přímou činnost vedoucí k jeho rekonstrukci, nikoliv o věci dále dlouze diskutovat,“ uvedl starosta města Alexandros Kaminaras /Společně VM/.

Dalším krokem by nyní mělo být oslovení autorů prvních tří návrhů, kterými jsou brněnský architekt David Mikulášek a Linda Boušková s Filipem Musálkem, v architektonické soutěži druhý umístěný MCA atelier s.r.o. a třetí tým architektů ve složení: Ing. arch. Tomáš Kopecký, Ing. arch. Richard Ott, Ing. arch. Anita Prokešová a Ing. arch. Lucie Kadrmanová Chytilová.

MĚSTSKÁ POLICIE INFORMUJE

Náměstí 14/16
594 01 VELKÉ MEZIŘÍČÍ
TEL.: 566 781 156

Dne 8. 4. 2021 v 10:00 hodin přijala městská policie (MP) oznámení, které se týkalo hrubého jednání mezi starším partnerským párem. Hlídka na místě celou situaci probrala s oznamovatelkou, která nechtěla danou záležitost řešit oznámením na svého přítele, ale pouze chtěla, aby strážníci partnerovi domluvili, aby se k ní choval slušně. Dále uvedla, že by byla ráda, kdyby se její přítel od ní odstěhoval, že s ním již nechce dále žít a být je její. Rovněž přítel oznamovatelky hlídce uvedl, že by se rád odstěhoval, ale nemá kam. Hlídka oběma doporučila, aby se obrátili na odbor sociálních věcí na městském úřadě, kde by mohli celou věc vyřešit.

10. 4. 2021 v 18:00 hodin přijala hlídka MP oznámení, že u železničního podchodu leží podnapilý muž, který nemůže chodit. Hlídka se neprodlehně dostavila na místo, kde zjistila, že se jednalo o hlídce známého muže, který byl v silně podnapilém stavu a neschopný dojít do místa bydliště i přesto, že šlo o vzdálenost několika metrů. Hlídka MP muže naložila do služebního vozidla a předala rodinnému příslušníkovi, aby se o něj postaral.

24. 4. 2021 v 19:15 hodin asistovala MP hasičům při odchytu psa, který se několik dnů potuloval kolem zahrádkářské kolonie v ulici Bezručova. V důsledku jeho plachosti se jej nedařilo odchytnout. Následně se pes ve spolupráci hasičů a MP nechal polapit a převézt do zachytné stanice ve Velkém Meziříčí. Jednalo se o loveckého psa bílohnědé barvy.

Za období od 1. 4. 2021 do 26. 4. 2021 řešila MP Velké Meziříčí 190 dopravních přestupků, z toho se uložilo 55 pokut na místě a 135 přestupků se vyřešilo domluvou na místě. Domluvy se týkaly převážně přestupků v souvislosti s novým parkovacím systémem, za který se v zaváděcím období od 1. 4. 2021 do 17. 4. 2021 nedávaly pokuty.

Z ČINNOSTI HASIČŮ

Požár v Domě s pečovatelskou službou

V sobotu 3. 4. 2021 po šesté hodině večer vyjeli profesionální hasiči ze stanice Velké Meziříčí společně s jednotkami SDH Velké Meziříčí, SDH Měřín, SDH Křižanov a SDH Rudíkov k ohlášenému požáru bytové jednotky ve druhém nadzemním podlaží Domu s pečovatelskou službou ve Velkém Meziříčí se sídlem na ulici Zdenky Vorlové. V době příjezdu jednotky na místo události byla požárem zasažena kuchyňská linka a odsavač par. Při požáru došlo ke zranění majitelky bytu a pečovatelky. Oběma byla poskytnuta předlékařská pomoc. Hasiči následně předali zraněné do péče zdravotníků. Evakuaci majitelky požárem zasaženého bytu a dalších pěti osob provedla pečovatelka.

Na likvidaci požáru hasiči nasadili přenosný hasicí přístroj. Jednotky dále provedly přirozené odvětrání zakouřených prostor.

Po likvidaci požáru jednotky byt zkontrolovaly pomocí termokamery, předaly personálu a vrátily se zpět na základny.

Požár řadovky

Ve čtvrtek 15. 4. 2021 po šesté hodině večer vyjeli profesionální hasiči ze stanice Velké Meziříčí společně s jednotkami SDH Osová Bítýška, SDH Tasov, SDH Velké Meziříčí a SDH Ruda k ohlášenému požáru řadového domu do Rudy.

Při požáru došlo ke zranění majitele, kterému byla poskytnuta předlékařská pomoc. Hasiči následně předali zraněného do péče zdravotníků.

Na likvidaci požáru nasadili hasiči několik vodních proudů. Jednotky dále provedly přirozené odvětrání zakouřených prostor. Po likvidaci požáru jednotky objekt zkontrolovaly pomocí termokamery, předaly majitelce a vrátily se zpět na základny.

npor. Jiří Doležal – velitel stanice
Velké Meziříčí

Plameny zanechaly na nákladním vozidle škodu půl milionu korun

V pondělí 26. dubna 2021 v 11.41 hodin jsme na lince tísňového volání přijali oznámení o požáru nákladního vozidla na komunikaci spojující Dolní Heřmanice a Petráveč na Žďársku.

Na místo události vyjela jednotka profesionálních hasičů ze stanice Velké Meziříčí společně s jednotkou sboru dobrovolných hasičů z Tasova. Požár se podařilo zasahujícím jednotkám velmi rychle uhasit. Při požáru ani samotném zásahu se nikdo nezranil. Požár zapříčinila technická závada.

kpt. Ing. Bc. Petra Musilová – tisková mluvčí, HZS Kraje Vysočina

Foto: Sčítání 2021

V Meziříčí se sečetlo už bezmála 75 procent obyvatel. Děkujeme

Povinného Sčítání 2021 se zúčastnily už dvě třetiny obyvatel naší republiky. Konkrétně ve Velkém Meziříčí k datu 30. dubna vyplnilo 71,3 % občanů online formulář a 3 % listinný formulář. **Děkujeme všem lidem, kteří se sečetli.**

„Kvůli nepříznivé pandemické situaci se Český statistický úřad rozhodl, že možnost sečíst se přes počítač nebo z mobilního telefonu ponechá po celou dobu sčítání, tedy až do 11. května. Vzhledem k původně neplánovanému souběhu online a terénního sběru se může stát, že oznámení o distribuci obdrží i ti, kteří se už sečetli online. Za to se omlouváme,” informovala Jolana Voldánová, tisková mluvčí Sčítání 2021. Vyplnit formulář elektronicky můžete na webových stránkách scitani.cz, listinný formulář je možné odevzdávat do 11. května na kontaktních místech, nebo zaslat zdarma v odpovědní obálce prostřednictvím schránek České pošty. **Distribuci listinného formuláře společně s odpovědní obálkou zajistí sčítací komisaři, kteří 30. dubna zahájili druhé**

kolo pokusu o jejich doručení. V letošním roce jsou kontaktními místy pracoviště České pošty, pro Velké Meziříčí je to tedy pobočka České pošty v ulici Poštovní (telefonní číslo: 954 259 401).

V případě nejasností se můžete obrátit na infolinku 253 253 683 nebo napsat dotaz na e-mail dotazy@scitani.cz. „Sčítání 2021 je povinné pro všechny osoby, které mají k rozhodnému okamžiku trvalý pobyt nebo přechodný pobyt nad 90 dnů na území ČR. Sečíst se musí každá taková osoba, bez ohledu na místo skutečného pobytu, věk, svéprávnost a zdravotní stav. Za osoby mladší 18 let, osoby omezené ve svéprávnosti a podobně provádí sečtení jejich zákonný zástupce, opatrovník nebo osoba k tomu oprávněná. Sčítání se týká i cizinců přítomných v ČR v rozhodný okamžik, s výjimkou diplomatů nebo cizinců s krátkodobým pobytem do 90 dnů,” uvádí se v tiskové zprávě Sčítání 2021. Všechny podstatné informace včetně seznamu sčítacích komisařů se dočtete na webu scitani.cz.

Zápis dětí do mateřských škol právě začal

V termínu od 3. května do 14. května probíhá ve městě zápis dětí k předškolnímu vzdělávání pro školní rok 2021/2022. Vzhledem k přetrvávající epidemické situaci mohou žádost o přijetí do mateřské školy podávat zákonní zástupci bez přítomnosti dítěte, a to na základě předchozí telefonické domluvy se zástupky-

ní ředitelky vybraného pracoviště, vždy v časovém rozmezí od 12 do 16 hodin. Na místě je nutné předložit rodný list dítěte a občanský průkaz k doložení místa trvalého pobytu. „Každý zákonný zástupce následně dostane přidělené registrační číslo, pod kterým bude zveřejněn výsledek zápisu,” sdělila ředitelka Mateřské školy Velké Meziříčí, Zdeňka Požárová.

Příhlášku lze doručit také do datové schránky školy, e-mailem s uznávaným elektronickým podpisem nebo prostřednictvím pošty. Předškolní vzdělávání se organizuje zpravidla pro děti ve věku od 3 do 6 let. Podmínkou přijetí k povinnému předškolnímu vzdělávání je narození do 31. srpna 2019.

Podrobné informace na www.skolkavm.cz

Kam můžete podat žádost?

1. MŠ Mírová (zápis v této budově je určený také pro zájemce o umístění dítěte do MŠ Oslavická), Mírová 1810, 594 01, Velké Meziříčí, telefon 566 523 483, kontaktní osoba Blanka Kadlíková
2. MŠ Čechova, Čechova 1523/10, 594 01, Velké Meziříčí, telefon 566 522 834, kontaktní osoba Naděžda Krčová
3. MŠ Sportovní, Sportovní 1794/6, 594 01, Velké Meziříčí, telefon 566 522 833, kontaktní osoba Zdeňka Čechová
4. MŠ Nad Plovárnou 1569/12, 594 01, Velké Meziříčí, telefon 566 523 362, kontaktní osoba Bc. Eva Sedláčková
5. MŠ Sokolovská 1568/29, 594 01, Velké Meziříčí, telefon 566 522 832, kontaktní osoba Mgr. Věra Bourková

Do úklidu Vysočiny se zapojili i lidé z Meziříčí

Tradiční osvětová akce Čistá Vysočina, realizovaná v rámci projektu Zdravý Kraj Vysočina a místní Agenda 21, se letošní rok konala již podvanácté. V termínu od 12. do 25. dubna se do sběru zapojilo úctyhodných 13 000 dobrovolníků. Také v Meziříčí se objevili sběrači jak z řad občanů, tak i organizací včetně městského úřadu.

„V rámci akce Čistá Vysočina chodíme už léta uklízet prostranství na Paloukách za Billou, kde odjakživa býval velký nepořádek, na který nás upozorňovali i místní obyvatelé. Oblast jsme poslední dobou rozšířili dále přes řeku Balinku směrem ke stráni. V letošním roce jsme společně sesbírali hodně plechovek a PET lahví, různé druhy obalů, igelitů, vytáhli jsme i pneumatiku z řeky. Poprvé jsme sbírali také roušky a respirátory nejrůznějších barev,“ uvedla Zdislava Fialková, koordinátorka akce Čistá Vysočina pro Velké Meziříčí. Pracovnice radnice, která se dlouhodobě zabývá problematikou odpadového hospodářství, se aktivně podílí na úklidu Vysočiny již od roku 2011. Výjimku tvořil pouze loňský

rok, kdy se akce nekonala. „Igelitovou tašku na sběr odpadků si беру s sebou, i když ve svém volném čase vyrazím třeba jen na procházku. Mám dobrý pocit z toho, že přispívám k hezčímu městu,“ doplnila Fialková.

Ve Velkém Meziříčí se do sběru odpadu zapojilo celkem 6 organizací. Jmenovitě se jednalo o Městský úřad Velké Meziříčí, Spolek žen, Sbor dobrovolných hasičů Mostiště, Základní školu a Praktickou školu Velké Meziříčí, Házenou Velké Meziříčí a politické uskupení Společně VM. **Všem zmíněným institucím i jednotlivým fyzickým osobám, které se do akce zapojily, tímto velmi děkujeme.**

Svaz žen uklidil Františkov

V letošním roce se členky naší organizace poprvé zúčastnily akce „Čistá Vysočina“. Naším úkolem bylo odstranit odpadky v úseku od kruhového objezdu u Kauflandu až po most vedoucí do Nesměře. Tento úkol jsme splnily dne 15. dubna. I když vládlo ne zrovna příjemné aprílové počasí, nikoho to od práce neodradilo. Dodržovaly jsme pandemická opatření, dbaly jsme na bezpečnost při práci i správné třídění odpadu do přidělených pytlů. Kromě toho jsme do kontejnerů vhodily i víc než desítku skleněných lahví.

Celá tato akce se všem zúčastněným moc líbila, a proto jsme se rozhodly v této činnosti pokračovat i v dalších letech.

Členky svazu žen

Více než 63 000 vysloužilých elektrozařízení vytrídili občané Velkého Meziříčí

Obyvatelé našeho města odevzdali za rok 2020 společnosti Elektrowin ke zpětnému odběru a recyklaci 63 920 kilogramů elektrozařízení. Město Velké Meziříčí tak získalo osvědčení o podílu na zlepšení životního prostředí, ze kterého vyplýva-

jí informace o úspoře energií, snižování produkce skleníkových plynů i o množství kovů využitých k recyklaci. **Děkujeme všem občanům, že třídí, má to smysl.**

Za loňský rok Velkomezirčtí dokázali správným tříděním elektroodpadu snížit produkci skleníkových plynů o 762 tun, což je takové množství oxidu uhličitého, které by muselo pohltit 294 vzrostlých smrků. Omezení těžby surovin se snížilo, a tím se ušetřilo 37 474 litrů ropy, to je pro představu stejná spotřeba pohonných hmot u osobního auta na dálnici z Prahy do Brna, pokud by tuto trasu projelo 1 402x. V neposlední řadě obyvatelé

lé našeho města uspořili tolik elektrické energie, kolik je potřebné k 385 766 mycím cyklům myčky nádobí.

Z elektrozařízení odevzdaných ke zpětnému odběru jsou k recyklaci v největším zastoupení využité železné, měděné a hliníkové součásti. Z 63 920 kilogramů elektroodpadu se podařilo ke znovuzpracování využít tolik železa, ze kterého by se například dalo vyrobit 1507 praček. Z recyklované mědi by se mohlo razit 230 711 1eurových mincí a z hliníku by vzniklo 106 877 plechovek. To vše jen díky uvědomělým občanům Velkého Meziříčí a blízkého okolí.

I v letošním roce uctí město oběti Velkomeziříčské tragédie bez účasti veřejnosti

Ve čtvrtek 6. května 2021 uplyne již 76 let od osudných událostí posledních dnů druhé světové války ve Velkém Meziříčí. Město si každý rok v prvních květnových dnech připomíná Velkomeziříčskou tragédii, která hluboce otřásla jak jejími pamětníky, tak i potomky obětí.

Kladení věnce v roce 2020

Jednotlivé události probíhaly od neděle 6. května do středy 9. května roku 1945. Vše začalo povstáním velkomeziříčských občanů. S příslibem očekávaného příjezdu osvobozených vojsk se po městě na základě úředního povolení z Jihlavy začaly vyvěšovat československé vlajky. Na vlně nadšení došlo ke vzniku Revolučního okresního národního výboru v čele s komunistou a místním odbojářem Jindřichem Nováčkem. Zatímco výbor spo-

lečně s dalšími iniciativními občany ušel na radnici a začal plánovat poválečné aktivity, s místní německou posádkou se ujednalo příměří. Ještě téhož večera ovšem vpadly do města jednotky německé armády, které obklíčily budovu radnice a její přilehlé okolí. Němci členy národního výboru včetně dalších přítomných občanů zajali a násilím je odvěkli do budovy místní hospodyňské školy. Tam mezi čtyřmi stěnami probíhaly výslechy

včetně nelidského mučení.

Následující den se vyhlásilo stanné právo. Na březích řeky Oslavy a Balinky došlo k popravě 55 zatčených občanů. Okupanti jejich bezvládná těla následně vhodili do vody. Samotného Jindru Nováčka stihl jiný osud. Jako výstrahu pro všechny ostatní jej příslušníci německé armády oběsili na stojanu pouliční lampy na velkomeziříčském náměstí. Než Němci z města odjeli, ve škole pro hospodyně zastřelili ještě další tři občany. Teprve ve středu 9. května došlo k tolik očekávanému osvobození města Rudou armádou. Při zatýkání německých důstojníků došlo ovšem ještě k bombardování města, v jehož důsledku zahynula řada dalších nevinných občanů.

Uplynul týden od začátku tragédie a v neděli 13. května 1945 vykonal farář na místním hřbitově pohřební obřady nad desítkami rakví, a to za hojné účasti lidu, který přišel vyjádřit svoji sounáležitost s padlými oběťmi.

Na městském hřbitově Karlov se každým rokem koná pietní vzpomínka, při níž představitelé města včetně obyvatel Velkého Meziříčí a okolí projevují svoji úctu a duchovní účast jak obětím tragédie, tak i jejich potomkům. Stejně tak jako tomu bylo v loňském roce, i letos se tradiční vzpomínková akce uskuteční v rámci protiepidemických opatření bez přítomnosti veřejnosti.

Vážení spoluobčané, připomeňme si tyto události a společně vzpomínejme.

Místní sportovní rybáři uspořádali tiskovou konferenci

U příležitosti 125. jubilea velkomeziříčského pobočného spolku Moravského rybářského svazu svolali jeho představitelé setkání s novináři. Jedním z hlavních důvodů bylo předání zasluženého ocenění členovi spolku, panu Karlu Veselému, ve formě plakety a věcného daru k upomínce 50 let práce s mládeží. Pan Veselý se nechal vyzpovídat a prozradil několik zajímavostí ze své dlouholeté činnosti. Následovala přednáška o historii sportovního rybářství od počátků do současnosti, které se zhostili představitelé spolku, předseda Miloslav Vala, kulturně-propagační pracovník a zároveň kronikář Bohumír Machát a jednatel Zdeněk Chrást. Na závěr proběhla ukázka vzácných historických exponátů s komentářem. Dobové listiny, ručně zpracovaná a ilustrovaná kronika, ojedinělé fotografie, to vše a mnohem více si mohli přítomní prohlédnout. Rybáři neopomenuli ani ukázkou rybochovného zařízení, které se nachází za provozní budovou.

Dóza zvala na čarodějnickou stezku

Od pradávna patří 30. duben čarodějnicím, a tak se pracovnice Dózy – střediska volného času rozhodly, že je pozvou do Meziříčí. Čarodějnice ochotně pozvání přijaly a dorazily provést děti po stezce plné úkolů, her a zábavy. Jelikož si objednaly slunné počasí a připravily originální program, zaujaly nejedno dítě, rodiče i prarodiče a účast byla ohromující. Na prvním stanovišti dostalo každé dítě cedulku se svým jménem a kouzelný nápoj. V závěru okruhu dlouhého zhruba dva kilometry čekal na rodinné skupinky malý ohýnek, který připomínal tradiční pálení čarodějnic. Odpoledne plné zajímavých úkolů končilo v 18 hodin, kdy čarodějnice spěchaly na čarodějnický rej, který nesměly zmeškat.

Překvapení pro mámu

**9.5.
2021**

11:00
až
18:00

Fajtlův Kopeček

ZVEME DĚTI A TATÍNKY NA ODPOLEDNE, KTERÉ SI SPOLU URČITĚ UŽIJÍ!!!
DOZVÍ SE, JAK JE MAMINKA DŮLEŽITÁ
A SPOLEČNĚ PRO NI VYROBÍ MALÉ PŘEKVAPENÍ.

Více informací na www.dozavm.cz

 DÓZA - STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU VELKÉ MEZIRČÍ
 DOZA_VM
 [WWW.DOZAVM.CZ](http://www.dozavm.cz)

Uplynulo 100 let od začátku skautingu v Meziříčí

V tomto roce slavíme významné jubileum! Jsme střediskem se stoletou tradicí. Pojďme projít dalším kouskem naší historie, která je spojená s významnými kulturními, společenskými, ale i historickými událostmi našeho města, mnohdy i širšího regionu. Minule jsme si povídali o úplných začátcích našeho střediska. A dnes nás čekají nádherné roky předválečné.

Část 2. A jsme tu i oficiálně!

Roky 1936 – 1937

Skautské nadšení z dvacátých let umlklo. Naštěstí ne na dlouho. V roce 1936 totiž byla v našem městě obnovena činnost Junáka. Velkou zásluhu na tom měl Jiří Stehlík. Ačkoliv ve VM bydlel jenom jeden rok, jako student sexty získal pro skautování řadu svých spolužáků. Připravoval je, aby mohli složit zkoušku nováčka a tím vstoupit do skautu.

Oficiální zřízení skautského střediska na sebe nenechalo dlouho čekat. Příslušný úřad schválil naši činnost, a tak jsme se stali od poloviny roku 1936 právoplatně registrovanou skautskou jednotkou. Ve VM fungovaly oddíly: chlapecký, dívčí a katolický oddíl.

Oficiální založení střediska připravilo dobrou půdu pro vznik:

- Prvního **táboráku**, který jsme uspořádali 10. července v lesíku nad sýpkami.
- První skautské **nástěnky**. Tipnete si, kde byla připevněná? Tehdy byste ji našli na průčelní stěně pivovaru. Měsíc co měsíc, jsme sem vyvěšovali perokresby a další materiály z naší činnosti.
- První **schůzky**, jež proběhla v květnu 1936 na verandě Masarykova dětského domova, který již v této době, stejně jako dnes, plnil funkci dětského výchovného ústavu.
- Prvního **tábora dívčího oddílu**. Proběhl v zámecké lovecké chatě poblíž Netínského rybníku.

Učili jsme se od třebíčských skautů na Oslavě

I přes návaznost na prvotní skautskou činnost ve VM jsme potřebovali prodělat praktický výcvik a složit příslušné skautské zkoušky. A protože byl v té době nejbližší katolický oddíl v Třebíči – rádi se nás ujali. Z tohoto důvodu jsme s nimi

měli i společný tábor blízko Nesměř u řeky Oslavy. Zřejmě se konal v létě roku 1936. Každopádně tento tábor můžeme považovat za oficiální první letní stanový tábor 12. oddílu. Dva týdny plné zážitků nejen ze spaní na slavnících, ale i z nočních hlídek, táborových ohňů a výlet do Tasova za P. Jakubem Demlem – významným literátem té doby. Také jsme se družili se skauty z jiného tábora, ke kterým jsme byli pozvaní na táborák. Hodně jsme se od třebíčských skautů naučili.

FOTO: 1936, Tábor na Oslavě 12. oddílu katol. skautů

Víte, kde jsme se scházeli?

1. oddíl měl už stálou klubovnu ve věži *Na Baště*, kterou měl propůjčenou. Katoličtí skauti se scházeli v malé místnosti vedle kina *Charita* (dnešní sportoviště).

1938

Na začátku června 1938 se na srazu katolických skautů v Jihlavě udála výjimečná událost. 12. oddíl z Velkého Meziříčí vyprovází A. B. Svojsíka, náčelníka tehdejší organizace Junáka. Setkání s ním se stalo

velkým zážitkem a důležitým momentem. Máme původní fotografii z tohoto milého setkání, na snímku je A. B. Svojsík vlevo a prof. Bedřich Krejčí vpravo.

Pro buchty k řeholním bratrům - premonstrátům

Třítýdenní letní tábor se tento rok konal na Vymyšleně u Nové Říše – na klášterním pozemku, v blízkosti oblíbeného rybníka jednoho z nejvýznamnějších českých básníků vůbec – Otakara Březiny. Měli jsme již vlastní stany s podsadami, skautské kroje a vše, co k tomu patřilo. Tábor jsme stavěli vlastními silami. Premonstráti pekli výborné buchty, a tak jsme pro ně nechodili daleko... Zajímavostí je, že jsme byli tři táborové dny duchovně vedeni premonstráty, neboť jsme navštěvovali jejich duchovní cvičení.

Kulturní akce a služba městu:

Skauti se zapojují do kulturních a společenských akcí, hrají divadlo, pořádají výstavy, natáčejí film, ale angažují se i v dalších svém okolí prospěšných činnostech a službách. Pojďme si je představit:

Skauti hrají divadlo

Skauti se angažovali na společenském životě a snažili se probouzet v lidech odvahu a sebevědomí. Celé týdny nacvičovali divadelní hru s názvem *Hrdina Fed'ka*. Hra se tematicky vztahovala k první světové válce a ukazovala epizodu ze života našich legionářů v Rusku. Představení bylo sehráno k dvacetiletému výročí ČSR. Mělo velký úspěch i za hranicemi našeho regionu. A za vydělané peníze skauti pořádali letní tábor v Nové Říši.

Výstava Horácka

V létě tohoto roku se také ve VM konala Výstava Horácka. Zde měli skauti svoji expozici v budově gymnázia. A prodávali tam skautské odznaky.

Filmové natáčení

Mezi ostatními moravskými katolickými oddíly se velkomeziříčtí skauti proslavili především svým instruktážním, vzorovým filmem, který natáčel O. Mucha a jmenoval se *Ve skautském táboře*. Tento film bychom rádi viděli, ale bohužel jej nemáme k dispozici. Budeme rádi za jakoukoliv indicii, která by nás k němu dovedla.

Vykrádání poštovních schránek vyřeší skauti

V tomto období jsme pomohli vyřešit případ tzv. kastlíkářů. Tehdy nás požádal o pomoc přednosta pošty. Vedli jsme hlídky, abychom dopadli vykrádáče poštovních schránek. Tu úspěšnou vedl bratr Bob. Přímo při činu přistihli jednoho mladíka.

Služba městu

V době mobilizace od konce září do konce října 1938 se skauti zapojili do služby městu, když v rámci obrany skauti ze dvou stanovišť sledovali ve dne v noci bezpečnost města.

Byly to krásné doby. Skaut se rozvíjel a pohlcoval svou činností celé město. Ačkoliv byl rok 1938 pro rozvoj skautingu v našem městě klíčový a úspěšný, v širším spektru má nádech i smutku, neboť se ve městě rozmáhá menší epidemie tyfu. Také předčasně 17. září 1938 umírá klíčová osobnost českého skautu a první náčelník A. B. Svojsík. Navíc se schyluje k válce.

A jak to tak bývá, po dobách krásných a plnohodnotných nastávají roky smutné a prázdny. Roky, které nepostrádají naději, ale naděje je mnohdy jen to jediné, co zbývá. Ale o tom zas příště.

Nazdar!

Skauti VM

(Foto: archiv a kronika Skautů VM)

Zapojte pečující do projektu

Máte ve svém okolí osobu, která pečuje o seniora/senioru, ať už doma, nebo ve svém zaměstnání, a rádi byste jí poděkovali, napsali o ní pár řádků, nebo příběh, jehož jste třeba byli účastníkem?

„PŘÍBĚHY PEČUJÍCÍCH“ je krátkodobý projekt, do kterého můžete nominovat člověka, o němž si myslíte, že má srdce na pravém místě, věnuje seniorům péči, radost, porozumění a patřilo

by mu poděkování. Stačí se podívat na stránky Ježíškova vnoučata a napsat.

Děkujeme, že si vážíte pečujících osob.

[https://jeziskovavnoucata.rozhlas.cz/](https://jeziskovavnoucata.rozhlas.cz/pecovatel/nominovat)

pecovatel/nominovat

Jitka Tlustáková, Sociálně aktivizační služba

S těmito příběhy jsme se i my ze Sociálních služeb města Velké Meziříčí do projektu zapojili

Pracuji jako pečovatelka již 13 let

Jak řekla Matka Tereza: „Někteří lidé přicházejí do tvého života jako požehnání. Někteří přicházejí do tvého života jako lekce.“

Většina lidí, se kterými jsem se za tu dobu setkala, mi zanechala nějakou vzpomínku. Stali se, byť i na krátký čas, součástí pečovatelské rodiny.

S mojí prací souvisí i setkávání se se smrtí nebo s nevyhlášenými nemocemi. Během let jsem se smrt naučila respektovat jako součást života. Neříkám, že to nebolí, jen jsem s tím smířená. Moje maminka byla upoutána na lůžko 4 roky, trpěla Alzheimerem. Moje práce mě naučila mnoho věcí, které jsem využila při péči o maminku.

Je zvláštní, že člověk, který vás jako dítě nosil na rukou a měl tu nejkrásnější a nejbezpečnější náruč, je najednou bezbranný jako dítě a potřebuje naopak vaši péči. Ráda na dobu péče u maminky vzpomínám.

Dokud byla na počátku své nemoci a dokázala říct nějakou větu, bývaly její hlášky nezapomenutelné. Jednu si vybavuji do dneška. Přijela jsem za ní i se svým přítelem, který je na vozíku. Maminka ho uviděla a říká: „Ty máš pěkné boty, jak se ti v nich chodí?“ Přítel se zasmál a říká:

„Nevím, ještě jsem to nezkoušel.“

Při jakékoliv práci mě maminka vždycky s láskou pozorovala a já byla ráda, že jí svojí péčí dokážu aspoň částečně vrátit, že ze mne vychovala člověka, kterého jen tak něco nezlomí. Bylo zvláštní, že vždy, když jsem ji vzala do sprchy na koupání, začala mi v koupelně vykat a říkat mi sestřičko. Postupem času, poté, co její ztráta paměti došla tak daleko, že nás děti už tolik nepoznávala, měla vždycky radost, když si k ní do lůžka vlezla vnučka a tulila se k ní. Bylo vidět, jak jí dělá dobře tělesná blízkost. Vždy jsem si našla čas, abych ji mohla obejmout, držet ji za ruku. Byl to náš tichý rituál. Znovu se mi vybaví další citát Matky Terezy: „Člověk nežije tolik z lásky, kterou přijímá, jako mnohem více z té, kterou dává.“

Když mráz na okně úsměv nakreslí, aneb příběh o tom, že i umývání oken může rozveselit

Má dlouholetá klientka Maruška, které je 85 let a která, i když měla dost těžký život, v němž přišla o manžela, syna a dům, který si sami postavili, je velice pozitivní člověk a nezkaží žádnou legraci. Nový domov i s novou šancí dostat ještě kapku toho štěstí si našla u nás v domě s pečovatelskou službou, ve kterém žije

už spoustu let. I když se k jejímu věku přidaly zdravotní problémy, je většinou dobře naladěná a vždy mě dokáže rozesmát. Jednou jsme se domluvily, že k ní přijdu umýt okno. I když bylo špatné počasí, chtěla jsem jí vyhovět. Jelikož má ale jen jednu místnost, sama se rozhodla, že tuhle mou okenní akci přečká na svém záchodě, aby nenachladla. Po chvíli jsem zjistila, že to nebude dost rychlá akce, jak jsem si plánovala a vlastně i Marušce slíbila. Jak jsem totiž okno namočila, tak mi to začalo namrzat a já byla nucena si vzít něco jako škrabku a nebyla jsem schopná okno pořádně umýt. Marušce, která už delší dobu trávila na záchodě, kam se uchýlila před chladem a prochazením, začalo být divné, že se mně má rychlá slíbená akce nějak prodlužuje, a tak jí zvědavost nedala a přišla za mnou. Nikdy jsem ji neviděla takhle se od srdce smát, když mě viděla, jak válčím a škrábu námrazu z okna. Když se dost vysmála a já s ní, tak mi povídá, proč mi ničíš ty krásné ledové květy, když už jsi je tam namalovala. Od té doby si mne vždy při mytí okna dobírá se slovy, že i když pěstuje doma různé květiny, tak ty moje ledové byly přece jen nejkrásnější. A tohle je celá Maruška, která i přes své životní bolesti dokáže vytvořit úsměv a pohlédit slovem.

Jasna Zemánková na praxi v Klagenfurtu

O studiu architektury snila Jasna Zemánková už od dětství

Nová posila zaměstnanců města Velké Meziříčí, Jasna Zemánková, nastoupila na pozici architektky (urbanistky). Její nadšení a odhodlání zvelebovat město je obdivuhodné, při výchově ročních dvojčat má v úmyslu na poloviční úvazek pomáhat s rozvojem města. Zásadní vliv přinese v otázkách budoucích stavebních záměrů. Přečtěte si o jejích zkušenostech, kterých nabyla ve svém mladém věku mnoho, o stážích i o velmi zajímavé diplomové práci týkající se areálu bývalého Svitu.

Od dubna jste se stala posilou Městského úřadu Velké Meziříčí. Na poloviční úvazek zastáváte pozici architektky (urbanistky). Můžete nejprve uvést, proč jste se rozhodla pracovat na částečný úvazek a proč právě pro úřad?

Vlastně to celé byla shoda náhod. Když jsem dokončila magisterské studium na fakultě architektury, tak jsem do práce nenastoupila, protože se mi dva měsíce před státnicemi narodila dvojčata. Zrovna minulý týden jsme slavili jejich první narozeniny. Byla jsem tedy celý rok mámou opravdu na plný úvazek a díky velké pomoci mojí rodiny se mi podařilo v prvních týdnech po porodu dopracovat diplomku a udělat státnice. Už v lednu, když bylo dvojčatům 9 měsíců, jsem ale zatoužila vrátit se k architektuře a nabrala jsem několik zakázek. Kromě strachu z toho, že mi brzy ujede profesní vlak, už mi nesmírně chybělo něco tvořit a být občas sama sebou a ne stále mámou. Zjistila jsem, že rodičovství mě naučilo vážit si času a být mnohem efektivnější než dřív, proto se mi i přes velmi málo volného času dařilo produkovat nějaké návrhy. No a v této době jsem se ozvala panu starostovi, že mám doma výstupy z diplomové práce, kde jsem se rok zabývala návrhem areálu Svitu a městské knihovny, a zda by se na něj nechtěli na radnici podívat. Domluvili jsme se tedy na schůzku a po prezentaci diplomky mi pan starosta řekl, že vytvořili nové pracovní místo, které ale rozdělili na dva poloviční úvazky - jeden pro krajinářskou architektku, která již nastoupila, a druhé pro architekta/urbanistu, na které stále hledají vhodného uchazeče. Sdílel mi, jaká by byla asi náplň práce a ať o tom popřemýšlím. Najednou mi připadalo, že je to pro mě příležitost, o kterou se musím alespoň zkusit ucházet. Ve Velkém Meziříčí znám každý kout, vyrostla jsem tam a stále se tam ráda vracím. Práce pro město mě vždycky lákala, ráda jsem na fakultě jezdila na workshopy do různých obcí, kde jsme komunikovali s místními obyvateli a radními a řešili problémy ve veřejném prostoru. Také

mi utkvěla v hlavě promluva pana architekta Mrvy, který nás na fakultě externě vyučoval a který nám říkal, jak je důležité vrátit se zpátky do své domoviny a zkusit svoje nabyté znalosti a dovednosti uplatnit tam. Podpořil mě manžel i ostatní členové rodiny, začala jsem tedy hledat paní na občasnou pohlídku prcků, poslala jsem přihlášku a portfolio na radnici a ozvali se mi, že místo je stále volné a můžu nastoupit prakticky ihned.

Vystudovala jste Vysoké učení technické v Brně, obor Architektura a urbanismus. Co vás vedlo k výběru fakulty architektury?

O studiu architektury jsem snila už od dětství. Byla jsem kreativní dítě, bavila mě kresba, ale také cokoliv tvořit a stavět. Také mě bavila matematika a geometrie. Fascinovaly mě stavby a to, jak ovlivňují každodenní život lidí. O jiné vysoké škole jsem tedy nikdy nepřemýšlela. Podala jsem si proto přihlášku na architekturu v Brně i Praze a taky na stavební fakultu v Brně. Brno pro mě byla láska od prvního momentu, jezdila jsem tam na přípravné kurzy kreslení a strašně jsem doufala, že se tam dostanu. No a ono se to povedlo.

Vaše bakalářská práce se týkala zástavby brněnských nábřeží, právě nábřeží je v poslední době velmi skloňované i v Meziříčí. Myslíte, že znalosti z této konkrétní oblasti využijete i tady?

V bakalářce jsme navrhovali urbanistické řešení území u řeky Svítavy v Brně, součástí bylo obytné nábřeží, bytové domy a park. Snažili jsme se navrátit řeku zpátky do města blíže lidem. Typově to vlastně byla podobná situace se Svitem ve VM, také zde dlouhé roky sloužila řeka hlavně jako průmyslový zdroj vody a nyní je zneprístupněna v hlubokém korytě. Práce pro mě byla zkušenostmi určitě velice cenná a třeba by některá řešení mohla sloužit jako inspirace i ve Velkém Meziříčí.

Kamkoli přijedete, jistě na vás působí stavby a místní urbanismus. Je nějaké místo či stavba, která vás nejvíce oslovila a proč?

Stejně jako jednoho nejoblíbenějšího architekta nemám ani jednu nejoblíbenější stavbu. Platí ale přesně to, co říkáte – kamkoliv jedu, tak na mě intenzivně působí místní architektura. Z různých cest za architekturou ve mně zanechala nejintenzivnější stopu cesta do rakouského Vorarlberska a taky pobyt na stáži v Klagenfurtu. Mám samozřejmě obrovský respekt a obdiv ke všem architektům a stavařům, kteří dokáží navrhovat obrovské mostní konstrukce nebo mrakodrapy, osobně mě ale fascinuje nejvíce jednoduchost a logika stavby, respekt k jejímu okolí a přírodě a také využití přírodních a obnovitelných materiálů. A toto všechno jsem ve Vorarlbersku a Korutanech viděla.

Ve Vorarlbersku jsme s panem architektem z fakulty, Petrem Šmídkem, navštívili mnoho inspirativních menších i větších staveb a obytných souborů. Byla úchvatná, že ať už se jednalo o muzeum, kavárnu, rodinný dům či autobusovou zastávku, tak bylo obrovské procento staveb navrženo od místních architektů a postaveno z materiálů z regionu. V této oblasti působí různé velmi kvalitní architektonické kanceláře, mnoho z nich jsou místní rodáci, kteří se po studiu a praxi vrátili zpátky domů. Byla zde prostě cítit velká důvěra v architekta a respekt k regionálním řemeslům, ať už se jednalo o veřejné nebo soukromé stavby. Jeden den jsme dokonce celý projezdili skrz různé horské vesničky po originálních autobusových zastávkách, to byla úžasná inspirace. Využití místních materiálů a především jedlového dřeva mě nadchlo i proto, že se v posledních letech nejenom u nás ladí do dokonalosti obálka budovy a její zateplení, to ale vůbec nevypovídá o reálné ekologické stopě dané stavby. Jde pouze o úspory energií při užívání stavby a to je podle mě škoda. Ve Vorarlbersku jsme třeba navštívili budovu pily, která byla navržena architektky Cukrowicz Nachbaur, zpracovávalo se zde místní dřevo pro lokální výstavbu a ještě se zde vyráběla elektřina – to bylo úžasné.

Pracovala jste pro společnost MKarch jako designérka, máte ještě jiné pracovní zkušenosti?

Když jsem nastoupila na školu a nějak překonala první dva náročné ročníky, chtěla jsem si najít brigádu v oboru, abych nahlédla do praxe. Nejdříve jsem byla krátce na brigádě u paní architektky Dítětové ve Žďáře nad Sázavou, potom jsem šla do MKarch v Brně, kde jsme navrhovaly interiéry. Zde jsem zůstala nejdéle a s kolegyněmi jsme stále v osobním i pracovním kontaktu. V posledních letech na škole jsem hodně spolupracovala s kamarádkou a kolegyní Táňou Kantor, spolu jsme navrhovaly interiéry a studie rodinných domů. Úžasná zkušenost pro mě ale byla praxe v Rakousku v Klagenfurtu, kde jsem působila v ateliéru Spado architects. Byl to pro mě vzhled do úplně jiného světa architektury a navrhování, než jsem doposud byla v práci zvyklá a poznala jsem zde spoustu inspirativních lidí. V ateliéru fungovala skvělá spolupráce krajinářů, architektů a stavařů a vládl zde velký respekt k přírodě, přírodním materiálům a řemeslům. Řešila jsem zde například přemístitelné obchůdky pro produkty lokálních farmářů, ale i projekt rodinného domu v horách. Navíc architektka, která mě u návrhů v práci vedla, byla bývalou stážistkou v ateliéru Marte.marte, což je jedna z velmi úspěšných architektonických kanceláří právě ve Vorarlbersku, o které jsem mluvila před chvílí. Za příležitost jet na stáž jsem strašně ráda a Klagenfurt ve mně zanechal silnou stopu.

Na jakých urbanistických projektech jste se doposud podílela?

Největší urbanistické projekty, které bych zde ráda zmínila, jsou projekty na moji bakalářskou a potom na diplomovou práci. O ba-

kalářce jsem se již zmiňovala. V diplomce jsem se zabývala možným využitím území Svitu ve Velkém Meziříčí, které by se mohlo stát plnohodnotnou součástí centra města, a navíc ulevit dopravě a parkovacímu přetlaku na náměstí. Navrhovala jsem zde park u řeky s dětským hřištěm, parkovací dům, polyfunkční a obytnou zástavbu, ale také novou budovu městské knihovny s kavárnou. Snažila jsem se území co nejvíce zpřístupnit lidem, cyklistům a vytvořit různorodé příjemné veřejné prostory. Je škoda, že zrovna naše srdce města slouží hlavně pro parkování a chodec zde nemůže trávit moc příjemně čas. Město by mělo být přívětivé úplně pro všechny, ať už se jedná o matku s kočárkem, slepce, cyklistu nebo důchodce. Náměstí by si určitě co nejdříve zasloužilo opravu podle jednoho z vítězných návrhů architektonické soutěže.

Jako urbanistka budete pomáhat s přípravou architektonických a urbanistických řešení jednoduchých staveb, s rozmístěním obytné výstavby, občanské vybavenosti a služeb. Co všechno bude náplní vaší práce?

Zaměstnání to bude určitě rozmanité a hodně bude záležet na požadavcích a úkolech od vedení města, které mi bude práci zadávat. Náplň práce městského architekta by měl být komplexní výkon služby architekta při rozvoji města či obce – jak je definováno na stránkách České komory architektů.

Zjednodušeně řečeno bych měla především chránit město před nevhodnými stavebními záměry a pečovat o jeho architektonické a urbanistické hodnoty. Důležitá úloha městského architekta je zajišťovat logiku a komplexnost jednotlivých zásahů v kontextu celého města. Dále bych měla vytipovávat a připravovat různé lokality pro zpracování studenty nebo vypsání architektonických soutěží a iniciovat kroky města ke zlepšování kvality prostředí. To by mělo zahrnovat i aktivní spolupráci a diskuzi s veřejností a studenty. Také bych měla společně se zastupiteli chránit zájmy města při projednávání nadřazené dokumentace širšího území. Znamená to tedy, že moje úloha často nebude přímo navrhování, to se bude týkat převážně vyzvaných ateliérů a účastníků architektonické soutěže. Aktivně bych se měla podílet na návrzích menších jednoduchých staveb a zásahů, kde by se investice do architektonické soutěže městu nevyplatila. Moc se těším, že se díky této práci dostanu do týmu aktivních lidí, kteří se snaží v našem městě reálně něco změnit.

Pomoc pro město v urbanistických otázkách je zřejmá, budete nabízet i konzultace jako servis ze strany města pro občany?

Pokud se bude jednat o konzultace stavebních záměrů, které budou mít vliv na urbanisticko-architektonický rozvoj města, tak určitě ano. Jiné konzultace ale určitě patří do rukou dalších architektů ve městě, protože na takové nebude v takto malém úvazku prostor. (Foto: archiv J. Zemánkové)

Navržená městská knihovna v areálu Svitu

První očkovací den v Meziříčí je čtvrtek 6. května

Čekání na spuštění očkovacího místa v Jupiter klubu je u konce. Ve čtvrtek 6. května kulturní zařízení otevře své prostory a přivítá prvních 400 registrovaných klientů. K datu 2. května se mohou hlásit k očkování lidé nacházející se v prioritní věkové skupině nad 55 let. Další termín očkování se očekává v rámci 14 dnů, v závislosti na dodávce vakcín. Registrace je stále otevřená. Neváhejte a registrujte se přímo ve městě.

Provozovatelem očkovacího místa ve Velkém Meziříčí bude Fakultní nemocnice Brno. Zkušený zdravotnický personál doplní administrativní pracovníci a dobrovolníci z řad veřejnosti. Centrum disponuje prostorem pro administraci a registraci, třemi stanovišti lékařů, čekárnou, odpočívárnou i ošetrovnou. Do budovy je zajištěn bezbariérový přístup pro imobilní občany. Pro vozidla obsluhy centra a očkovaných klientů se vyhradí dostatečný počet parkovacích míst přímo před budovou kulturního zařízení. Parkování bude bezpečné, pohodlné a zcela zdarma.

Chci se nechat naočkovat. Jak mám postupovat?

1. Zaregistrujte se v Centrálním registračním systému Ministerstva zdravotnictví ČR na webovém portálu **registrace.mzcr.cz**. Zde si vyberte konkrétní místo, kde se hodláte naočkovat. S tímto prvním krokem vám mohou pomoci rodinní příslušníci nebo se můžete obrátit na pracovníky Sociálních služeb města Velké Meziříčí (tel.: 773 752 394).

2. Zarezervujte si termín. Na vámi uvedený telefonní kontakt přijde nejprve informační a následně zvací SMS zpráva. Objednání termínu se umožní v okamžiku, kdy obdržíte druhou SMS zprávu s pozvánkou. Upozorňujeme, že doručení této SMS může trvat i několik dní.

3. Navštivte webovou stránku Kraje Vysočina **ockovanivysočina.cz**, kde naleznete dotazník s informacemi před očkováním

jak ve vyplnitelné verzi, tak i ve variantě pro tisk. Vyplněním dotazníku a jeho odevzdáním na očkovací místo v den a čas očkování výrazně urychlíte celý proces.

TENTO DOTAZNÍK NALEZNETE TAKÉ NA NÁSLEDUJÍCÍ STRANĚ. VY SI JEJ MŮŽETE VYSTŘÍHNOUT A DONÉST V OČKOVACÍ DEN DO JUPITER CLUBU. TOTO SDĚLENÍ PLATÍ POUZE PRO REGISTROVANÉ OBČANY. DO OČKOVACÍHO CENTRA CHOĎTE POUZE PO PŘEDCHOZÍ ELEKTRONICKÉ REGISTRACI OPAVDU AŽ VE STANOVENÝ ČAS.

Jsem zaregistrovaný/á do Velkého Meziříčí. Jak probíhá proces očkování?

- V určený den a čas se dostavte do Jupiter klubu na adresu Náměstí 17, 594 01, Velké Meziříčí.
- Při vstupu do budovy si připravte platný občanský průkaz a průkaz zdravotní pojišťovny.
- S sebou si přineste vyplněný dotazník potřebný k očkování. Pokud dotazník nebudete mít u sebe, v prostoru administrace vám příslušní pracovníci centra na základě údajů o vaší osobě pomohou s jeho vyplněním. Součástí administrace bude rovněž změření tělesné teploty.
- Jakmile projdete administrací a registrací, dostanete se do vyšetřovny lékaře, kde absolvujete pohovor o vašem zdravotním stavu a případných alergiích.
- Po pohovoru přejdete k vlastnímu očkování. Černé židle slouží k usazení klientů, u kterých se neočekává nepřiměřená reakce organismu. Na bílé židle se usadí alergici.
- Očkovací látka se aplikuje do svalu v oblasti ramene.
- Po aplikaci vyčkáte 15 minut v čekárně. Po uplynutí určité doby na základě pokynu zdravotníka odejdete směrem k východu. Před odchodem obdržíte očkovací průkaz.
- Po celou dobu pobytu v prostorách očkovacího místa je pro vás k dispozici ošetrovna nabízející první pomoc. Pro váš případný doprovod jsou připraveny volné židle situované u východu.
- V očkovací den a v den bezprostředně následující po očkování je vhodné naordinovat si klidový režim bez větší zátěže.

DOTAZNÍK PŘED OČKOVÁNÍM PROTI ONEMOCNĚNÍ COVID-19

Jméno a příjmení			
Rodné číslo			
Adresa trvalého pobytu			
Telefon			
e-mail			
Pojišťovna		Záznam teploty	

Tento dotazník slouží lékaři ke zhodnocení okolností Vašeho **zdravotního stavu**, které by mohly mít vliv na Vaše plánované očkování proti onemocnění COVID-19.

Otázky si, prosím, důkladně přečtěte a **pravdivě** zodpovězte. Pokud na některou z níže uvedených otázek odpovíte ANO, **neznamená** to, že nemůžete být očkován/a. V případě nejasností se obraťte na lékaře očkovacího místa, který Vám s vyplněním dotazníku pomůže.

Prosíme o doplnění následujících údajů:

Cítíte se v tuto chvíli nemocný/á?	☐ ANO	☐ NE
Prodělal/a jste onemocnění COVID-19 nebo jste měl/a pozitivní PCR test?	☐ ANO	☐ NE
Byl/a jste již očkován/a proti onemocnění COVID-19?	☐ ANO	☐ NE
Měl/a jste někdy závažnou alergickou reakci po očkování?	☐ ANO	☐ NE
Máte nějakou krvácivou poruchu nebo berete léky na ředění krve?	☐ ANO	☐ NE
Máte nějakou závažnou poruchu imunity?	☐ ANO	☐ NE
Jste těhotná nebo kojíte?	☐ ANO	☐ NE
Absolvoval/a jste v posledních dvou týdnech nějaké jiné očkování?	☐ ANO	☐ NE

Podání očkovací látky může někdy vyvolat **alergickou reakci**, která se může projevovat jako svědivá vyrážka, problémy s dýcháním, otok obličeje nebo jazyka. V případě, že se u Vás taková alergická reakce vyskytne, neprodleně kontaktujte svého praktického lékaře, při závažné reakci kontaktujte zdravotnickou záchrannou službu na tel. 155.

Souhlas pacienta

Podepsáním tohoto dotazníku stvrzuji, že jsem lékaři **nezamlčel/a žádné informace** o svém zdravotním stavu, **rozumím poskytnutým informacím** a měl/a jsem možnost položit lékaři doplňující dotazy o očkování proti onemocnění COVID-19 včetně možných nežádoucích účinků.

Prohlašuji, že souhlasím s aplikací očkovací látky proti onemocnění COVID-19.

Podpis očkovaného:	Datum:
Jméno a příjmení ošetřujícího lékaře: (vyplní lékař v očkovacím centru)	Datum:
podpis a razítko lékaře	
Příslušnost očkovaného k prioritní skupině: (vyplní personál očkovacího centra)	

Informace pro očkované

Očkování je jedním z nejúčinnějších prostředků k omezení vzniku a šíření nákazy v populaci. V minulosti se díky rozsáhlým očkovacím kampaním podařilo řadu infekčních onemocnění významně potlačit nebo zcela zlikvidovat (např. pravé neštovice, přenosná dětská obrna). To by bylo možné i v případě onemocnění COVID-19. Čím vyšší je procento očkované populace, tím nižší je počet osob, které se mohou nakazit a onemocnění šířit dál.

Jak se chovat na očkovacím místě?

- Dodržujte pokyny personálu.
- Po celou dobu pobytu na očkovacím místě mějte **zakrytá ústa a nos** (ochranné prostředky dýchacích cest).
- Kdykoli je to možné, **dezinfikujte si ruce**.
- Při dotazování zdravotníka na Váš zdravotní stav **odpovídejte pravdivě**.

Jak očkování probíhá?

- Před samotným očkováním budete vyšetřeni zdravotníkem, který Vám položí pár otázek týkajících se Vašeho zdravotního stavu a případných alergií.
- Očkování se aplikuje **do svalu v oblasti ramene**.
- Po očkování musíte **stanovenou dobu počkat v čekárně**.
- Pokud se Vám ještě na očkovacím místě udělá nevolno, **informujte okamžitě personál**.
- V předepsané době je potřeba podstoupit **druhou dávku očkování**, aby Vaše ochrana byla co nejvyšší.

Co mám dělat po očkování?

- V den očkování i následující den je vhodné dodržovat **klidový režim**.
- Po první dávce ještě není Vaše ochrana dostatečná a můžete se stále nakazit. Dodržujte proto všechna **opatření k zabránění Vaší nákazy** (ochranné prostředky dýchacích cest, rozestupy, pravidelné mytí a dezinfekce rukou).
- Na druhou dávku očkování se **dostavte v den i přesný čas**, který Vám byl přidělen.

Jaké jsou nežádoucí reakce po očkování?

- Po očkování se u Vás může projevit bolest, zarudnutí nebo otok v místě injekce, únava, bolest hlavy, bolest svalů či kloubů a méně často i zvětšení mízních uzlin, nevolnost, třesavka, zvýšená teplota nebo zimnice. Příznaky obvykle do několika dní **samy odezní** bez nutnosti léčby.
- Tyto reakce jsou však zcela běžné a mohou se vyskytovat i po jiných očkováních. Závažné reakce po očkování jsou velmi vzácné.
- Je důležité si uvědomit, že tyto dočasné reakce sice mohou být nepříjemné, avšak samotné **onemocnění COVID-19 může Vaše zdraví významně poškodit**, a to nejenom případným závažným průběhem, ale i možnými dlouhodobými následky.
- V případě, že zmíněné příznaky přetrvávají déle než tři dny, dochází k jejich zhoršení či se projeví jiné příznaky, kontaktujte svého praktického lékaře a informujte ho o své situaci.

Očkování je nyní nejvhodnější možností, jak současnou epidemii onemocnění COVID-19 zastavit a vrátit se k běžnému životu před pandemií bez plošných opatření.

Očkováním proti onemocnění COVID-19 ochráníte před nákazou nejen sebe a svoji rodinu, ale i své okolí.

Kámen – paměť – papír aneb o náhodách a pravidlech pověstí i historie

foto: Lenka Pešková

I oprášený seriál dokáže zázraky. Alespoň ten o původu smírčích křížů a kamenů určitě. Řadu čtenářů Velkomeziříčska doslova zvedl ze židlí. Některé inspiroval k jarním procházkám s cílem osobně vystopovat svědky dávných tragédií, jiné přivedl do meziříčského muzea, kde část těchto kamenných památek spočívá. Paní Lenku Peškovou naopak osud smírčích křížů k židli téměř přikoval. Sbírá o nich informace pro turistický web (www.turistikavm.cz). V rámci tohoto úkolu se pracovnice místního informačního centra a nadšená vlastivědná badatelka pokusila o bezmála nemožné – dohledat k mlčenlivým pomníkům podrobnější písemné záznamy. V případě jednoho kamene z nedaleké Rudy bylo její sisyfovské snažení nedávno korunováno nečekaným úspěchem!

Kámen

Samotný pamětní kámen o rozměrech 67 x 42 x 13 cm je celkem dobře znám. Jde o svrchu zaoblenou žulovou stělu s reliéfem latinského kříže, kterou evidují už nejstarší soupisy z konce 19. století. Stojí ve východní části obce Ruda před domem č. p. 126, po pravé straně silnice do Meziříčí. Do celostátního katalogu těchto kamenů byl zařazen pod číslem 0712 a od roku 1958 je také památkově chráněn. Kromě kříže, jehož ramena zakončují trojice perel, kámen nese vlastní pamětní nápis. Ten ke dni 22. února 1852 připomíná smrt jakéhosi dvaatřítiletého Petra Dostála či Bostoka (ve čtení příjmení se popisy různí) z Polné.

Paměť

Je zajímavé, že jasně „mluvící“ kámen podrobnějšímu povědomí o události z února roku 1852 příliš nepomohl. Stačila obměna dvou generací, aby Franz Wilhelm při sepišování kamenných památek v roce 1893 už žádné bližší podrobnosti o smrti nešťastného Petra nezjistil. Evidentně na ně zapomněli i sousedé z Rudy. Pamětní kámen bez „paměti“ však pro člověka ztrácí svoje opodstatnění. Mezeru v kolektivní paměti bylo proto nutné znovu zaplnit. Chybějící příběh dodala lidská fantazie. Vznikly tak

dvě pověsti, které z ústní tradice celkem nedávno pronikly také do literatury (Jurman 1996, Křehlíková 2013). Podle první byl zemřelý Petr svatebčanem, na něhož se nešťastnou náhodou převrátil vůz. Podle druhé naopak řezníkem, kterého cestou na trh usmrtil splašený býk.

Papír

Výjimečnost objevu paní Peškové spočívá v tom, že jeho zásluhou získáváme o Petrově tragickém osudu mnohem přesnější povědomí. Takové štěstí většina křížových kamenů a smírčích křížů jednoduše nemá. Jakékoliv písemné zprávy o okolnostech jejich vzniku jsou totiž velmi vzácné. Čerstvě nalezená zpráva představuje naopak běžný, přesněji řečeno standardní záznam. Jde o povinný zápis do matriky zemřelých pořízený tehdejší duchovním správcem rudské lokálie Františkem Perschem (MZA, E 67, 16207, s. 4). Díky němu víme, že dvaatřítiletý Petr se správně jmenoval Roštok (německy psáno Rostock), živil se jako soukenický mistr a pocházel z domu č. p. 63 v Polné. Naposled vydechl skutečně v neděli 22. února 1852 pod nenadále převráceným vozem. Jeho tragickou smrt vidělo překvapivě dost lidí, kteří se tou dobou zrovna scházeli ke mši. Starosta Josef Klapal proto mohl vyloučit jakékoliv cizí či úmyslné zavinění a v klidu provést úřední ohledání. Kromě popsaného papíru si však v Rudě tohle neštěstí nikdo nadlouho nepamatoval...

Historie

Samotná lidská paměť je bohužel krátká a bez opory v záznamech déle než 40 let nevydrží. Píle paní Peškové však našla ten správný „papír“ a my teď s hrstkou odborných dovedností máme celkem mimořádnou příležitost nahradit v naší „kolektivní paměti“ lidovou pověst o něco spolehlivější „historií“. Ta šance je pak o to silnější, že historických svědectví k případu z Rudy vzniklo prokazatelně víc. Některá leží například v registraturách velkomeziříčského i polenského okresního soudu a naše znalosti o celém neštěstí adekvátně prohlubují. Z dochovaného pozůstalostního spisu je totiž zřejmé, že mrtvý soukenický mistr neměl na růžích ustláno ani za živa. V polenském domě č. p. 63 obýval pouze pro-

najatý byt, ve kterém navíc nežil sám. Po chudém řemeslníkovi zde zůstala mladá žena se dvěma syny. Na pomoc Petrových sourozenců se ovdovělá Antonie spolehnout příliš nemohla. Oba bratři už byli ženatí a starší Viktorín žil ve vzdálené Vídni, kde sloužila také Petrova nejmladší sestra Anežka. Poručníkem tříletého syna Jana a pětiletého Petra musela proto ustanovit Karla Špinara. Pokud Antonie zvolila dobře, lze předpokládat, že právě tento muž pomohl vdově nejen s výchovou osiřelých dětí, ale i s pořízením pamětního kamene.

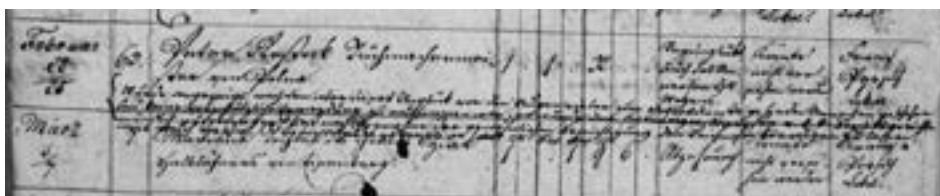
Pověst

Zjištěné skutečnosti zpřesňují nejen naši představu o samotné události, ale i o utváření lidových pověstí. Alespoň u prvního příběhu lze potvrdit, že má své pravdivé jádro: smrt pod převráceným vozem. Vypravěči však měli potřebu ke klíčové smrti přidat ještě emotivní kulisu: svatební den. Jako kdyby sama tragédie posluchačům nestačila. Všimli jste si, kolik pověstí rámuje svoje vyprávění dnem sňatku a svatebním veselím? Jde o oblíbenou rétorickou konstrukci, v níž měl protiklad smutku a štěstí umocnit působivost tragédií. Svatební čas probouzel city i další imaginaci. Lidová kultura chápe sňatek i smrt jako tzv. přechodové rituály. Tedy jako rozhodující okamžiky lidského života, které oddělují jednotlivé životní fáze, a může se v nich přihodit prakticky cokoliv. Takové chápání pak dávalo fantazii křídla a posilovalo její věrohodnost.

A my dnes?

Nahravování nedostatku informací pouhou fantazií vnímáme jako hazard s důvěrou nebo rovnou jako přežitek. Ale pozor, povýšená shovívavost nad prostoduchostí předků není vůbec namístě. Naše láska k příběhům trvá a my pro ni opakujeme stejné „chyby“. O většině smírčích křížů a kamenů nevíme vůbec nic, a přesto nás svojí tajemnou mlčenlivostí či svým počátkem na přechodu mezi životem a smrtí vytrvale přitahují. Jako pomníky vyhlásí paměti nás zajímají natolik, že je hledáme nebo si o nich každý měsíc čteme v novinách smyšlené historky v naději, že nám nějaký kousek ze zapomenuté minulosti nakonec prozradí.

Martin Štindl

Matriční záznam o Roštokově nešťastné smrti dne 22. února 1852, zdroj: MZA Brno

KEROUS PŮJČOVNA **Hledáme novou posilu na pozici:** **NÁSTUP MOŽNÝ IHNED**

VEDOUcí PRACOVNÍK POBOČKY
pro půjčovny nářadí Kerous s.r.o. **VELKÉ MEZIRŘÍČÍ**

NABÍZÍME:
Zaměstnání na HPP, příspěvek na stravování 100,- Kč za odpracovaný den plně hrazený firmou (vyplácení na účet), prémie dle obrátu půjčovny + 13. plat, zaměstnanecké slevy na stavební mechanizaci, služební telefon.

PRACOVNÍ NÁPLŇ:
Odbavení zákazníků a s tím spojené administrativní a logistické úkoly, odpovědnost za chod půjčovny, zajišťování dobrého technického stavu půjčované techniky, přeprava, manipulace a kontrola svěřené techniky.

POŽADUJEME:
Praxe s řízením VZV výhodou - zaškolíme, zařídíme průkaz VZV, SŠ vzdělání, řidičský průkaz sk. B, praxe v podobném provozu výhodou, obecnou znalost práce na PC, komunikativnost, zručnost.

V případě zájmu zašlete profesní životopis na: **martin@kerous.cz**

KEROUS PŮJČOVNA **Hledáme novou posilu na pozici:** **NÁSTUP MOŽNÝ IHNED**

SKLADNÍK / ŘIDIČ
pro půjčovny nářadí Kerous s.r.o. **VELKÉ MEZIRŘÍČÍ**

NABÍZÍME:
Zaměstnání na HPP, příspěvek na stravování 100,- Kč za odpracovaný den plně hrazený firmou (vyplácení na účet), prémie dle obrátu půjčovny + 13. plat, zaměstnanecké slevy na stavební mechanizaci, služební telefon.

PRACOVNÍ NÁPLŇ:
Příjem, výdej, přeprava, manipulace a kontrola stavební mechanizace, předvedení a zaškolení stroje zákazníkov, drobné opravy a základní údržba strojů (kontrola kapalin, filtrů, čištění, atd.), nakládání mechanizace pomocí VZV zákazníkov, v případě potřeby i ručně, udržování čistoty.

POŽADUJEME:
Praxe s řízením VZV výhodou - zaškolíme, zařídíme průkaz VZV, RP sk. B, výhodou sk. C, B+E, schopnost zvládat i fyzicky náročnou práci ve skladu, zodpovědnost, flexibilitu, komunikativnost.

V případě zájmu zašlete profesní životopis na: **martin@kerous.cz**

Prodám RD 3+1 ve Velkém Meziříččí v původním stavu. Ihned volný, tel.: 777 587 965.

Koupím motocykl Jawa předválečná nebo ČZ předválečná, v jakémkoliv stavu nebo pouze jen díly. Popřípadě koupím i jiné veterány. Za nabídky děkuji. Tel.: 737 139 475

Prodám pšenici ozimou, ječmen jarní a brambory odrůda Adéla a Bionta. Telefon: 605 071 238

Doprodáváme dvaceti tří týdenní kuřice. Celoročně prodáváme levně nosnicovou směs a domácí vejce. Hrbov 42, tel.: 737 477 773

Pronajmu řadovku v ulici Čermákova sklep, přízemí, první patro i zahraničním dělníkům 12 lůžek, 6 pokojů. Tel.: 603 864 550

Pronajmu byt v novém rodinném domě 160 m², 5 pokojů, i sezónním pracovníkům, 12 lůžek. Tel.: 603 864 550

Nabízíme zpracování (nařezání, našťipání, srovnání) dřeva. Tel.: 731 457 371

Prodám zateplenou chatu 4+1 k celoročnímu bydlení na Fajtově kopci, nad dálnicí, voda, elektřina, septik, bazén. Cena 3 500 000 Kč. Tel.: 731 457 371

Vykupuji kůrovcovou kulatinu jakékoliv množství, odvoz zajištěn. Tel.: 731 457 371

Koupíme nemovitost ve Velkém Meziříččí a okolí, dům, byt, st. pozemky, pole, lesy, i v exekuci, platba v hotovosti. Tel.: 605 054 470

Prodám palivové dřevo (šťípané). Tel.: 605 054 470

Prodám suché palivové dřevo, smrkové cena od 390 Kč za metr, celý kladák 74 m – cena 28 900 Kč. Nabízíme i přepravu dlouhé kulatiny. Tel.: 605 054 470

Půjčím štípací a řezací automat. Tel.: 731 457 371

Nabízíme těžbu dřeva napadeného kůrovcem harvestorem, vyvážení dřeva, odvoz a výkup dřeva. Možnost i za odvoz dřevní hmoty. Tel.: 731 457 371

Prodám štípané dřevo – dub, buk, smrk, borovice. Doprava zajištěna. Tel.: 731 457 371.

Vykupuji kulatinu i dřevo „na stojáka“, které pokácíme, odvoz zajištěn. Tel.: 731 457 371

Koupím stavební pozemek ve VM a okolí. Tel.: 731 457 371
Prodám rodinný dům v Měříně, stavební pozemek u Polné. Tel.: 731 457 371

Autoškola, EFECTA CZ s.r.o., Velké Meziříččí, Podhradí 57/1 oznamuje, že provádí výcvik a výuku. Tel.: 777 700 901

Prodám – k šicímu stroji, elektrický motorek, tovární výrobky, zabudovaný ve stolečku, 220 W. 4 000 Kč. Tel.: 605 178 302

Koupím historický motocykl nebo moped, i nekompletní. Tel.: 608 773 933.

Koupím hoblovku s protahem KDR nebo rojek. Tel.: 603 165 320

Koupím československé dukáty a jiné zlaté mince. Tel.: 778 080 060

Koupím staré hračky, šlapací autíčka, pивní lahve s nápisem, plechovice od olejů, motocykly a součástky k nim. Tel.: 732 400 672. Děkuji

Koupím vojenskou výstroj např.: vysouvací nože, tropické klobouky, oblečení pískové zelené, modré barvy, kanady boty okované-plátěné, maskáče, muniční bedny, bundy s kožichem, ruksaky nabídněte cokoli i poškozené! Volejte či prozvoňte na tel.: 732 400 672. Děkuji

Čalounictví Votava & Václavěk – opravy veškerého čalouněného nábytku i starožitného čalounění dveří, zhotovení matrací na přání, čištění sedacích souprav a koberců, výroba krycích plachet z PVC, přívěsné vozíky, zástěny pergol i průhledné. Odvoz, dovoz. Tel.: 721 123 595, 607 607 924, e-mail: pavel.votava@centrum.cz

Nabízím údržbu a servis výpočetní techniky VM. Služby: opravy, nastavení či zálohování počítačů, notebooků, pevných i externích disků, tabletů, mobilních telefonů, routerů, TV, set top boxů, herních konzolí, IP kamer a další techniky. Poradenství v oblasti nákupu hardwarových komponent, nových elektronických zařízení a v oblasti řešení domácí počítačové sítě. Působím ve Velkém Meziříččí a okolí. Tel.: 731 975 328 nebo e-mail: beran.adam@gmail.com

OČNÍ OPTIKA OTTO NĚMEC www.optika-nemec.cz

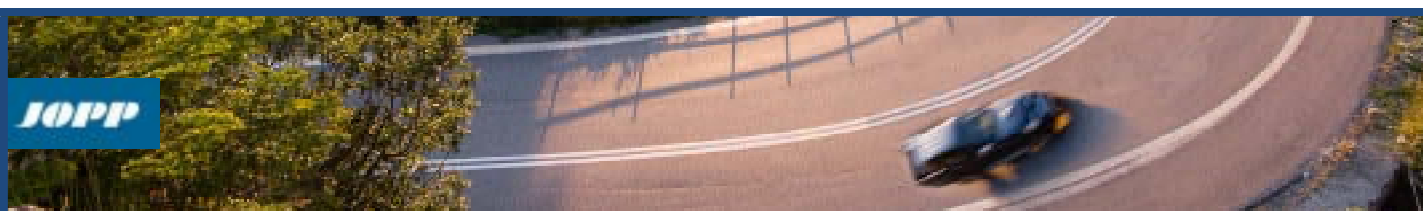
U NÁS ZCELA BEZPEČNĚ

- **MĚŘENÍ ZRAKU I APLIKACE KONTAKTNÍCH ČOČEK** – dezinfekce prostor **OZÓNEM**, který má mimořádnou dezinfekční účinnost
- **VÝBĚR OBRUB** – každá obruba je po vyzkoušení **dezinfikována OZÓNEM**, u nás tedy máte záruku, že si zkoušíte zcela čisté obruby

VELKÉ MEZIŘÍČÍ ☎ 566 522 293

VELKÁ BÍTEŠ ☎ 566 531 566

**KAŽDODENNÍ DEZINFEKCE PROSTOR
I PŘEDMĚTŮ JE U NÁS SAMOZŘEJMOSTÍ**

JOPP Automotive s. r. o. hledá
pro pracoviště v TŘEBÍČI a ve Velkém Meziříčí nové kolegyně a kolegy:

TŘEBÍČ

- ✓ **TEAM LEADER** – třískové obrábění
- ✓ **Operátoři CNC strojů a frézek** ← náborový příspěvek 15.000,- Kč
- ✓ **Operátoři vícevřetenových automatů**

↑ náborový příspěvek 15.000,- Kč

VELKÉ MEZIŘÍČÍ

- ✓ **Manipulant (distributor) do výroby**
- ✓ **Moderátor FMEA junior**

Více informací o nabízených pracovních pozicích na:

hr-cz@jopp.com

563 031 231

JOPP Automotive Česká republika

BENEFITY: čisté a klidné prostředí firmy, příspěvek na dopravu, příspěvek na životní a penzijní pojištění, stravenkový paušál/dotované obědy, závodní stravování, sickdays, cafeterie (příspěvek na relaxační pobyty a další volnočasové aktivity), pracovní oblečení, termohrnek, ...

Názor občana: Nová synagoga

Zaznamenal jsem, že město vážně uvažuje o koupi a následné rekonstrukci synagogy za účelem využití cca jedenkrát ročně na koncert, případně jako výstavní síň. Vše hodlá pořídit za pouhých třicet milionů a jednu Kč. Nemohu se v té souvislosti ubránit dojmu, že jde o vstřícnost dalších nenávratných chyb, jako bylo zbourání bývalého okresu, zbourání historického mostu u Jelínkovy vily, zabetonování koryt řeky Balinky a Oslavy, odmítnutí koupě Svitů a Horácka, nekoupení strategického prostoru po bývalém Agromotoru na výměnu s Lidlem, nekoncepční zástavbu v Čechových sadech a na Hliništi, zmaření opravy náměstí... Abych synagogu využíval na koncerty vážné hudby, mám tady přece dva sály v Jupiter klubu a po domluvě s vlastníky mohu koncert uspořádat i v kostele sv. Mikuláše, ve Špitálku, Staré synagoze, na zámku nebo v LUGy u pana Kodeta. To samé mohu říci o výstavách, na které město už dávno rezignovalo. Abych mohl synagogu provozovat jako koncertní nebo výstavní sál, musím zde navíc vybudovat zázemí pro účinkující, sklad, sociální

zázemí pro návštěvníky, bezbariérový přístup a ze zkušenosti už nejsem na třiceti, ale na padesáti milionech. Přitom jde o kulturní památku, která má vlastníka, a ten je povinen o ni náležitě a citlivě pečovat. Potom už vůbec nechápu minulé vedení radnice nechat si trestuhodně utéct tak krásné a multifunkční Luteránské gymnázium přímo na náměstí, kde mohly být koncerty, výstavy, mohla zde být stálá vzpomínková síň květinových událostí, mohla zde být část městského muzea, informační centrum s galerií děl Pavla Hajného, Oldřicha Inochovského, Heleny Berkové, Stanislava Vodičky, Jakuba Demla, Zdenka Procházky, Jiřího Vysockého, Zdeňky Vorlové, Miroslava Fiedlera, Josefa Klimeše, Jiřího Marka a dalších, na zahradě u řeky mohly být pravidelné pěstitelské a řemeslné trhy, akce pro děti, divadla, letní kino, ale to by mně nesměl kolega z Třebíče psát už léta na dopis Malé Meziboří místo Velké Meziříčí. Škoda, že novému vedení města zabránila dalšímu jednání o koupi LUGy již existující předkupní dohoda.

Bořivoj Pejchal

ZMĚNY ORDINAČNÍCH HODIN

Dovolená

Dne 10. 5. MUDr. Peňáz (urologie)
Dne 10. 5. MUDr. Doležal
Dne 11. 5. MUDr. Novotný (RTG)
Dne 12. 5. MUDr. Peňáz (urologie)
Dne 14. 5. MUDr. Peňáz (urologie)
Dne 28. 5. MUDr. Peňáz (urologie)

Ordinace do 11:30 hodin

Dne 17. 5. MUDr. Nohelová (psychiatrie)

ZUBNÍ POHOTOVOST

8. 5.	MUDr. Kateřina Pařízková, Studentská 7, Žďár nad Sázavou, tel.: 566 690 130
9. 5.	BLADENT s.r.o., Štursova 111, Nové Město na Moravě, tel.: 566 616 904
15. 5.	Lékař stomatolog Péter Ilkó, Dům zdraví, Velké Meziříčí, tel.: 720 152 158
16. 5.	Lékař stomatolog Péter Ilkó, Dům zdraví, Velké Meziříčí, tel.: 720 152 158
22. 5.	MUDr. Petr Foltan, Herálec 81, tel.: 774 900 858
23. 5.	MUDr. Petr Foltan, Herálec 81, tel.: 774 900 858
29. 5.	MUDr. Jan Kopecký, Poliklinika ŽDAS a.s., Strojírenská 6, Žďár n. S., tel.: 566 643 012
30. 5.	MUDr. Marcela Koutská, Sněžné 134, tel.: 566 664 342

PŘIJMEME
ČÍŠNÍKA
– SERVÍRKU

tomanova@jelinkovavila.cz
tel.: 733 691 601

JV
JELÍNKOVA VILA
HOTEL - PIVOVAR

VÝSTAVA PRACÍ ŽÁKŮ ZUŠ VELKÉ MEZIŘÍČÍ 2.- 23. 5. 2021
NA VÝLEPOVÝCH PLOCHÁCH VE VELKÉM MEZIŘÍČÍ:

1. Družstevní (vlak zast. V. Meziříčí)
2. Hornoměstská (MHD BILLA)
3. K Novému nádraží
4. Karlov (MHD Hřbitov)
5. Karlov x Nad Kunšovicem
6. Mírová x Pionýrská (U Elišky)
7. Náměstí x Kostelní
8. Polní x Na Pískách
9. Poštovní (školní jídelna)
10. Sokolovská x Nad Gymnaziem
11. U Světla x Skřivanova
12. Vrchovická (zast. Zimní stadion)
13. Zámecká x Zámecké schody

Talentské přijímací zkoušky na šk. r. 2021/22
3.- 6. 5. 2021, více informací na www.zusvm.cz, 566 782 402
Základní umělecká škola Velké Meziříčí, příspěvková organizace, Poříčí 808/7, Velké Meziříčí, 594 01

VZPOMÍNÁME

*„Kdo v srdcích žije, neumírá,
kdo byl milován, není zapomenut.“*

Dne 1. května uplyne první smutný rok,
kdy nás opustil náš drahý manžel, tatínek,
dědeček, pradědeček a strýc,
pan **Stanislav Štěpánek**.

S láskou vzpomínají a nikdy nezapomenou
manželka Marie, dcery Marie, Zdena,
Markéta, synové Stanislav a Jiří s rodinami.

Dne 28. 4. 2021 jsme vzpomněli dvacet let
od chvíle, kdy nás navždy opustil
pan **Otakar Teplý** z Velkého Meziříčí.

S láskou vzpomínají manželka Marie, syn
Radek s rodinou a dcera Andrea s rodinou.

Vzpomínka na manžele Janíčkovi a jejich syna

Dne 3. května to bude již 25 let, co odešel tatínek a dědeček
Karel Janíček, úředník, vlastivědný badatel a mineralog,
dále 8. března uplynulo 15 let, co nás navždy opustila
maminka, babička, prababička **Marie Janíčková**, vedoucí
školní jídelny, dlouholetá aktivní členka Červeného kříže

a dne 5. února jsme si připomněli 2. výročí, kdy zemřel
manžel, tatínek, strýc, švagr a dědeček **Karel Janíček** - leti-
tý úředník a rodák z Velkého Meziříčí.

Kdo jste je znali a měli rádi, věnujte jim spolu s námi tichou
vzpomínku. Děkujeme.

*„Nejkrásnější vzpomínky na světě jsou ty,
při kterých zjistíš, že se usmíváš.“*

Dne 1. května 2021 by se dožil 80 let
pan **Jiří Chylík** z Nového Města na Moravě.

Za tichou vzpomínku děkují a s láskou
vzpomínají děti s rodinami.

Dne 22. 5. 2021 by oslavil 90. narozeniny
pan **Ladislav Kadlec** z Velkého Meziříčí.
Děkujeme všem, kteří na něj vzpomenu s námi.

Manželka a dcery s rodinami

*„Utíchl krok i Tvůj hlas,
vzpomínky zůstaly v nás.
Kytíčku na hrob Ti dáme,
svíčku zapálíme, s láskou, úctou
a vděčností vzpomínáme.“*

Dne 10. 5. 2021 vzpomeneme 2 roky od
chvíle, kdy nás navždy opustila
paní **Marie Dohnalová** ze Svařenova.

Kdo jste ji znali a měli rádi, věnujte jí s námi
tichou vzpomínku.

Manžel a děti s rodinami.

ODEŠLI Z NAŠICH ŘAD

Zdeněk Absolon, Velké Meziříčí, 69 let, 2. 4. 2021

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast
a projevené kondolence a květinové dary při posledním
rozloučení s panem Zdeňkem Absolonem dne 9. 4. 2021.

Zarmoucená rodina

Josef Sobotka, Velké Meziříčí, 76 let, 11. 4. 2021

Bohumír Žák, Velké Meziříčí, 61 let, 11. 4. 2021

Mariana Tesařová, Moravský Krumlov, 78 let, 12. 4. 2021

Zdeněk Pařil, Velké Meziříčí, 65 let, 15. 4. 2021

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast
a projevené kondolence při posledním rozloučení dne
22. 4. 2021 s panem Zdeňkem Pařilem.

Zarmoucená rodina

Ladislav Paclík, Velké Meziříčí, nedožitých 86 let, 17. 4. 2021

Jan Simandl, Velké Meziříčí, 79 let, 22. 4. 2021

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast
a projevené kondolence při posledním rozloučení dne
30. 4. 2021 s panem Janem Simandlem z Dědkova.

Zarmoucená rodina

Jan Čejka, Měřín, 73 let, 22. 4. 2021

Děkujeme všem příbuzným, přátelům a známým za účast
a projevené kondolence při posledním rozloučení dne
28. 4. 2021 s panem Janem Čejkou z Měřína.

Zarmoucená rodina

Josef Mokrý, Stránecká Zhoř, 69 let, 23. 4. 2021

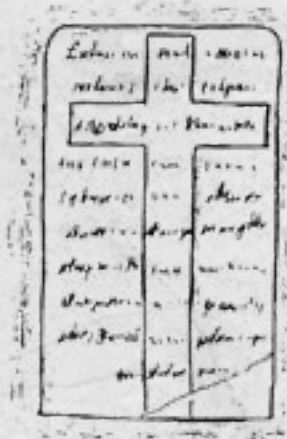

Jarmila Závišková, Velké Meziříčí,
nedožitých 90 let, 28. 4. 2021

KONEC MILOSTNÝCH PLETEK

Díl 4 | Text: Hynek Jurman | Kniha je k zakoupení v Turistickém informačním centru Velké Meziříčí

Spoustou pamětihodností se může pochlubit Moravec, chci se však zmínit pouze o jediné. O kamenu, který je usazen ve zdi před kostelem Nalezení sv. Kříže. Má rozměry 98 x 55 cm, téměř přes celou plochu je vykreslen kříž a dříve nečitelný nápis zní: „Léta 1581 v Pánu den památný narození Panny Marie po XX.té hodině na celém orloji 8. dne měsíce září dokonat jest život svůj Getrzych ze Ptení sauce od Petra myslivce svého nenadále v tomto místě zastřelen.“

V uvedeném roce byl majitelem moraveckého panství pan Zdeněk ze Ptení, jenž je koupil od Vratislava z Pernštejna. Tragédie se odehrála, jako by ji romanopisec naplánoval.

Marie byla nejkrásnější moraveckou dívkou. Alespoň v očích myslivce Petra. Byla štíhlá, křehoučká, blondáté vlasy splétala do copu, nebesky modré oči cudně klopila a její jahodová pusinka stále hrála úsměvem. Byla krásná k zulíbání! Petr si ji odvedl z chudé

chaloupky do myslivny a ač byl sám kus pořádného chlapiska, choval se k mladé ženě něžně a s pochopením pro každý její vrtoch. Nikdy by nepolámal motýlkovi křídla! A přece to tak strašně všechno dopadlo!

Žili spolu a milovali se. Týden, měsíc, rok, pět let. Všechno bylo bez kazu, jen kolébka zela prázdnotou. Vrána a čáp se myslivně vyhýbali, Petr si však nezoufal. Byl šťastný na čerstvém povětří, rád utíkal od Marie do lesů a ještě raději se k ní vracel. Chodil tak od lásky k lásce a na cestách si prozpěvoval. Nikdo v širém okolí nebyl šťastnější. Ani pan Zdeněk ze Ptení, ani jeho šafář Getrzych. Petr střežil les, pečoval o zvěř a pásal po škodné. Až mu přeběhla přes cestu ta škodná nejhorší. Nedůvěra, zklamání, žárlivost, beznaděj, nenávist a smrt!

Marie byla náhle jiná. Tvářičku měla utrápenou, i pan farář si toho všiml. Petra už nevítal zářivý úsměv. Náruč se přestala otvírat, oči se jeho pohledu vyhýbaly. Nejdříve nechápal, netušil. Marie zatím stoupala po schodech. Nejdříve z chaloupky do myslivny a teď z myslivny až na zámek! Kdo by odolal dvoření pana šafáře? Petr se prodíral lesy, zato pan Getrzych byl stále nablízku. Kabát měl zdobený zlatem a jak voněl! Jak dovedl zalichotit, jak obdarovat! Prsten jí dal celý ze zlata! Marie tehdy ztratila hlavu a náruč otevřela dokořán. Petra pak často vítala studená plotna a prázdná hájovna.

„Ztrácíš se mi z mého světa,“ povzdechl si nejednou.

„Bojím se tu sama, raději brouzdám po okolí,“ vymluvila se a myslila si něco o jiných světech kolem nás. Jejím jediným světem byl teď pan šafář. Každá chvilka bez něj byla utrpením pro zamilovanou ženu. Myšlenkami vyháněla Petra, v náručí Getrzychově ztrácela rovnováhu a současně se bála budoucnosti. Tohle přece musí pro někoho dopadnout špatně!

Za čas Petr poznal, že si vrána či čáp přece jen našli tu správnou cestu. Proč se mu však Marie sama nesvěřila? Proč je stá-

le taková divná? Chladná jako rampouch! A proč se pořád kdesi toulá a proč se ten šafář tolik tlačí k myslivně? Temné podezření vzklíčilo v myslivcově srdci. Marie, kam nám čert odnesl letní dny provoněné láskou? V truhle našel nový šátek, ze kterého vypadl zlatý prsten. Petr zůstal jako omráčený. Teď má tedy jistotu!

Byl právě svátek Panny Marie, byl svátek i Petrovy Marie, a přesto bylo v myslivně jako v márnici. Petr to nevydržel, sáhl po pušce a zavrčel, že jde do lesa. Nešel však daleko. Hlídal škodnou, hlídal šafáře!

Dlouho u jeho zahrady nečekal. Náhle zaslechl rychlé kroky a na cestě ozářené měsícem poznal Marii. Své krásné vlasy skrývala pod novým šátkem a nohy se jí samy rozběhly vstříc postavě, která právě vystoupila ze zahrady. Petrovi poklesly nohy a do srdce mu padl temný mrak beznaděje i nenávisti. Ti dva si zatím padli do náručí. Petr sevřel pušku a vyrazil vpřed.

„Getrzychu, ty pse! Seš nejhorší škodná v mém revíru. Zabiju tě!“ zařval do noci. Marie vykřikla a odskočila k plotu, šafář zvedl překvapením hlavu a Petr vystřelil. Trefil škodnou, která sebou dvakrát trhla a bylo po všem. Myslivce chtěl zúčtovat i s nevěrnou ženou, rázem mu však došly síly. Svalil se vedle mrtvého šafáře, křečovitě trhal trávu a hořce plakal.

„Marie..., co jsi to provedla? Tys nemyslela upřímně všechno, co jsme si slíbili? Mám tě zastřelit? Mám tě proklet? Ne, potrestám tě ještě více. Nechám tě žít!“

Jeden zemřel a dva pak žili za trest. Spravedlivý Bůh jim dopřál požehnaného trestu. Moravečtí vytesali celou tragédii do mramoru a když byl později kámen přemístěn do kostelní zdi, dali na místo činu jiný. Byl na něm vytesán pouze letopočet 1581, tento kámen se však časem ztratil.

Krásný kámen s textem byl očištěn, restaurován a opatřen tabulkou s vysvětlením. Zůstal zazděný u kostela. A s ním také tucty nových šafářů, nešťastných Marií i zoufalých myslivců.

SERIÁL ZE ZÁMKU

Díl 4 | Text: Marie Ripperová | Foto: Marie Ripperová

Přestavba hradu na zámek

Po skončení husitských válek získali meziříčský hrad opět pánové z Lomnice. Jan Meziříčský z Lomnice působil v letech 1496–1515 ve funkci moravského zemského hejtmana. Při svých cestách ke dvoru poznal nové trendy bydlení, a protože mu nechyběly ani peníze, zahájil přestavbu meziříčského hradu na pohodlnější zámek.

Ze severní strany byl vystavěn nový kuchyňský trakt, který byl celý podsklepen. Východní palác nad skálou byl rozšířen severním směrem, skálu zde nahradil mohutný kamenný taras, a zvýšen o 2. patro. V přestavbě pokračoval Jan z Pernštejna, který Meziříčí koupil roku 1528 od synů Jana z Lomnice. Na Meziříčí se roku 1530 narodil jeho syn Vratislav, kterého současníci pro jeho okázalost nazývali Nádherný.

Kterak zámek Meziříčí na poháru vína stojí

Tuto pověst, či snad hádanku vypravovali staří sluhové perňštejnským dětem. Znal ji asi i Vratislav. Jak je to možné? Může snad hrad stát na poháru? Jistěže může. Když se přestavoval meziříčský hrad, vykopali v rohu směrem do města „důl“, tedy otvor, a do něj vložili pohár vína. Otvor pak zakryli kamenem, jako se zakrývá dutý základní kámen stavby, a na něm vystavěli zeď. A tak od tehdejších dob meziříčský zámek stojí na poháru vína. Nutno dodat, že odrůda vína se neuvádí, a protože dosud nebylo nalezeno, zdá se, že na tom poháru vína zámek stojí dodnes.

Hrázděné ochozy na vnější hradbě i na věžích byly nahrazeny zděnými. Vstupní brána byla prodloužena a nad ní byla vyzděna věž. Ani Pernštejnové však dílo nedokončili.

Roku 1552 koupil Meziříčí Zikmund Helt z Kementu. A přestavba pokračovala.

Severní křídlo bylo zbořeno a nové bylo vysunuto vně původní hradby. Nádvoří se tím zase rozšířilo. V zemi však zůstaly původní sklepy. Aby bylo možno se do nich dostat, byla z protější strany pod nádvořím vylámána vstupní chodba. Až do dnešních časů platí, že do severních sklepů se vstupuje ze sklepů jižního křídla. Jak si jistě vzpomínáte, ze sklepů byl přístup i k vodě ve studni. Zaskočit z kuchyně do sklepa pro vodu bylo snadné. Chodit pro ni chodbou pod nádvořím už tak pohodlné nebylo, proto byla studna vyzděna až na nádvoří.

Vnitřní nádvoří bylo doplněno goticko-renesanční lodží, která navázala na nové severní křídlo.

Teprve Heltova manželka Alena, která panství po jeho smrti spravovala místo nezletilých potomků, dokončila roku 1578 přestavbu hradu na renesanční zámek, jak o tom svědčí nápis nad vstupní branou:

Léta páně 1578 tato brána jest udělaná nákladem urozené paní Aleny Berkové Mezeřícké z Lomnice a na Mezeříčí.

Paní Alena se do dějin města zapsala vybudováním ještě jedné budovy – luteránského gymnázia, které bylo dokončeno rovněž v roce 1578.

Sedm výkřiků na moři

Radúz a Mahulena

Myslím si, že velký vliv na mě měla dobrá výchova, říká Jiří Neužil

Ve Velkém Meziříčí žije řada zajímavých osobností. Mezi ně se řadí i pan Jiří Neužil, místní občan, a zároveň pamětník, který se aktivně účastnil nejenom velkomeziříčského kulturního života. O své životní cestě a zajímavých zážitcích se rozprávěl v našem rozhovoru.

Jste absolventem Průmyslové koželužské školy v Otrokovicích. Jakým způsobem vzpomínáte na léta vašich studií?

Studoval jsem na Průmyslové škole chemické, obor koželužství. Pobyt v Otrokovicích mi přinesl možnost hraní ochotnického divadla. Kladný vztah k divadlu mám asi v genech, jelikož už moje babička hrála divadlo na vesnici. Většina divadel fungovala při odborářských organizacích a v Otrokovicích tomu bylo rovněž tak. Režisér Svatopluk Skopal, který tam působil, byl z profesionálního divadla ve Zlíně. Pan Skopal mi předal první rady a zkušenosti ohledně herectví. Pro zajímavost, jeho syna můžete vidět hrát dodnes. Před koncem studia mě pan Skopal upozornil, že v Českých Budějovicích vyhlásili konkurz na herce. Doporučoval mně a spoluherce Tomečkově, abychom se přihlásili. Mým rodičům se nápad stát se hercem nezamlouval, a tak jsem tam nejel. Zato Jana se do Budějovic vydala a dodnes účinkuje na profesionální scéně.

Když jsem se vrátil z vojny, v Brně u Divadla bratří Mrštíků otevřeli ochotnické studio, které vedl výborný herec Ladislav Lakomý. Kromě Lakomého tam přednášel i režisér Brynda. Probírala se tam jevištní mluva, pohybová práce, dramaturgie a další. I z působení pana Lakomého jsem si hodně odnesl. Dalším z mých učitelů se stal profesor místního gymnázia Stanislav Tvarůžek. Jako češtinář a režisér si potrpěl na správnou jevištní mluvu. Jeho představení byla skvělá. Když jsem u divadla pů-

sobil naposledy, už se na to tolik nedbalo. Vzpomínám si, že dvě představení nám režíroval i pan Miloš Stránský z Horáckého divadla. Určitě znáte jeho syna Martina Stránského, který původně neměl k divadlu vztah. Nakonec si k němu cestu našel a dnes je z něj známý a vynikající herec.

Dojžděl jste do uranových dolů v Dolní Rožince. Mohl byste nám přiblížit tehdejší situaci?

V roce 1970 jsem pracoval v Meziříčí ve SVITu jako referent práce a mezd. Při politických prověrkách hospodářských pracovníků jsem pro své postoje k okupaci v roce 1968 o místo přišel. V okresních novinách jsem objevil inzerát, že Chemická úpravná Diamo Dolní Rožinka hledá nové chemiky. Nabídka mne zaujala, a tak jsem na Rožínku zajel. Po pohovoru o svých studiích a praxi jsem do dvou dnů nastoupil. Pracoval jsem jako provozní chemik v nepřetržitém provozu. Na Rožínku jsem dojžděl pětadvacet let. V zaměstnání jsem byl spokojen a do důchodu jsem odešel v 55 letech.

Svého času působil v našem městě folklorní soubor Meziříčan. Vy jste jedním z posledních pamětníků tohoto uskupení. Jaké na něj máte vzpomínky?

V roce 1958 jsem nastoupil na umístěnou do koželužny ve Velkém Meziříčí. První rok jsem pravidelně jezdil vlakem domů k rodičům. Stejným vlakem jezdily také studentky ze školy Světla. Od nich jsem se dověděl o připravovaném divadelním před-

stavení Lesní panna aneb cesta do Ameriky, které ve škole budou hrát. Potřebovali obsadit roli kováře. Hledali někoho, kdo vypadá starší, má zkušenosti s divadlem, a tak se dostali až ke mně. Začal jsem s nimi hrát. Květa, která hrála mou dceru v Lesní panně, mimo jiné chodila do takzvaného „Hopsklubu“ a přitáhla mě tam. Pro vaši zajímavost v něm působil i tasovský spisovatel Stanislav Vodička, který při našich vystoupeních dělal vypravěče. To mělo dobrý vliv na zviditelnění meziříčské kultury.

Na prknech, co znamenají svět, jste plnil úlohu režiséra i herce. Jaká režisérská práce vám nejvíce utkvěla v paměti?

Má nejlepší hra, které si považuji, se jmenovala Paní Piperová zasahuje. Tu hru jsem dost výrazně upravil po textové stránce a připravil k ní scénickou hudbu čerpající z mého oblíbeného jazzu. Paní Slavíková v hlavní roli excelovala. Myslím si, že to byla její životní role. Poměrně dobrou hrou byla i má poslední režisérská práce na divadelním představení Poprask na laguně.

Jako herec jste měl možnost zahrát si mnohé významné role. Ztělesnil jste klasické i současné postavy. Na jakou roli nejvíce vzpomínáte?

Měl jsem tu možnost zahrát si dvakrát v divadelní hře Radúz a Mahulena. V Meziříčí jsem ztvárnil hlavní úlohu Radúze a v představení, které se hrálo v Otrokovicích, jsem zosobnil jednu z vedlejších

rolí. Před nástupem na vojnu jsem působil v Žňovém estrádním souboru. Hráli jsme s ním na vesnicích, výročních schůzích družstevníků a při dalších příležitostech. Dělali jsme různé scénky a zpívali jsme.

Navštěvujete divadlo také jako divák? Máte v oblíbě kromě činohry jiné druhy představení?

Nechodím na balet, jinak operu a operetu mám rád. Celá léta jsem za divadlem jezdil do Jihlavy. Prostřednictvím organizovaných autobusových zájezdů jsem jel mnohokrát do Brna. Cestou za kulturou jsem navštívil Františkovy Lázně, Pardubice, Zlín. Byl jsem i v Prešově, Košicích a několikrát Bratislavě. V Praze jsem byl v několika divadlech, nejvíce jsem navštěvoval Divadlo na Vinohradech.

Při velkomeziříčském kulturním zařízení Jupiter club fungoval dlouhá léta také Classic jazz klub. Vy jste byl jedním ze zakládajících členů, zároveň jeho velmi aktivním členem. Co vás vedlo k jeho založení?

Divadelní hra Divotvorný klobouk

Mám rád klasickou jazzovou hudbu od dvacátých do čtyřicátých let minulého století. Nebráním se ani jiné hudbě. Z dětství mám rád operetní melodie a valčíky, které zněly doma. Poslechnu si ale i lidové písně nebo dechovku. Moderní hudba mě tolik neoslovuje. V domě, ve kterém jsme kdysi bydleli, s námi sousedil Ing. Antonín Zezula, se kterým jsme si často povídali nebo hráli spolu volejbal. Jazz je jeho celoživotní láskou. Vlastní obrovský hudební archiv, spolupracoval dokonce s Originálním pražským synkopickým orchestrem.

To on byl inspirátorem k založení klubu. Do klubu jezdili lidé z Velké Bíteše, Třebíče i z Brna. Bylo nás poměrně hodně. Tonda je duší všeho. Na každé setkání připraví vždy téma, například konkrétního muzikanta, druh hudby nebo časový okruh. Na daný námět řekne mnoho zajímavostí a následuje poslech skladby. Je to současně přátelské setkání milovníků klasického jazzu. Klub funguje více než 25 let.

Mezi vaše velké koníčky patřila odjakživa rybařina. Rybaříte stále?

No samozřejmě. Můj otec velmi rád rybařil, proto se mě tato záliba drží už od dětství. Dříve jsem rád i pstruhařil. V současné době ale bohužel, i když mám pstruhovou povolenku, tak už mi to nohy nedovolí. Člen rybářského svazu ve Velkém Meziříčí jsem od roku 1959. Jako člen výboru u pstruhařů, nějaký čas jako zástupce hospodáře a nejdelší dobu jako jednatel. Těší mě, že jsem se mnoho let podílel na dobrém hospodaření naší organizace. V roce 2000 jsme měli na účtu jen pár korun, nepatřila nám provozní budova a sádky, které jsme si sami vybudovali. Na konci roku 2017 jsme měli na účtu už dostatek financí, areál plovárny už nám patřil, vlastnili jsme 11 chovných rybníků a byli jsme spoluvlastníky sportovního rybníku Benetín.

Co pro vás znamenal meziříčský hokej?

Začalo to mou pomocí při přípravě ledové plochy na tehdejší přírodní kluzišti v Rudolfáku. Řadu let jsem byl poté členem výboru. Staral jsem se organizačně především o mládež. Poslední roky jsem dělal časoměřiče a zapisovatele. Bohužel nemáme na našem stadionu místa na sezení, a tak, vzhledem k zdravotnímu stavu, nemohu být přítomen ani jako divák.

Věnoval jste se aktivně také nějakým sportům?

Soutěžně jsem se žádnému sportu nevěnoval. Když jsem byl ve škole, dělal jsem atletiku, běhal jsem stovku a kilometr, hrál volejbal, jezdil na čtyřveslici a osmiveslici a boxoval. Z toho všeho jsem závodně dělal jenom ten box, ale pak už jsem v něm nepokračoval.

Vaší oblíbenou zálibou je pěstování květin, konkrétně jirín.

Ano, pěstoval jsem asi 200 druhů. Byly doby, kdy jsem je měl vysazené před domem i za ním, další u svého kamaráda na zahradě, a navíc ještě u dcery. Svěho času jsem vystavoval a pomáhal s přípravou výstav pěstitelů jirínků na Moravci. Býval jsem členem jirínkářského spolku Dagle. Jednou za rok jsme mívali společnou schůzi, která se většinou konala v Praze. Dnes už mám okolo 40 jirínků před domem pro radost. Jsem rád, když se lidé zastaví a pohled na květiny je potěší.

Vaše manželství se blíží k jubileu, úctyhodným šedesáti letům společného života. Máte recept na šťastné manželství?

S manželkou jsme se brali v šedesátém třetím roce. Za dva roky snad oslavíme diamantovou svatbu. Myslím si, že velký vliv na mě měla dobrá výchova. U nás doma se nikdy nekouřilo, nepil se alkohol, nemluvalo se hrubě. Podle mého názoru měli rodiče ukázkové manželství, a tak jsem se snažil, aby moje manželství bylo taky takové. Ale především je třeba dostatek lásky, úcty a tolerance. K tomu jsem vedl i svoje dvě dcery.

Existuje nějaký časový úsek ve vaší minulosti, do kterého byste se s chutí vrátil?

Kdybych měl tu možnost, prožil bych znovu poslední dva roky strávené na průmyslovce. Také bych se rád vrátil do takového toho opravdového dětství, kdy mi bylo osm až deset let. Mám ale od přírody nekonfliktní a optimistickou povahu, a proto jsem spokojený celý život. (Foto: soukromý archiv J. Neužila)

Hasiči oslaví 150 let od svého založení

V letošním roce 2021 si připomeneme 150. výročí založení sboru dobrovolných hasičů ve Velkém Meziříčí. Bylo to právě naše město, kde se 21. července 1871 založil první český hasičský sbor.

Velkou zásluhu na založení dobrovolného hasičského sboru ve Velkém Meziříčí měl Titus Krška, kterého řádně zvolili velitelem jednoty a svoji funkci vykonával plných dvacet devět let. Za celé období od jeho založení se nic nezměnilo na obětavosti, svědomitosti a lásce, kterou naši hasiči věnují ve prospěch svých spoluobčanů. Vystřídalo se několik generací členů, měnila se struktura požární ochrany, podmínky pro činnost, modernizovala se hasební technika a prostředky, bytová kultura, průmyslová výroba, ale také se změnil několikrát název naší organizace. Co však přetrvalo do dnešních dnů beze změny, je původní myšlenka a poslání hasičů – přispěchat na pomoc v kteroukoli denní i noční dobu tam, kde je to právě potřeba, a pomoci tomu, kdo pomoc potřebuje.

Na svoji činnost si musí hasiči již od svého založení finance zajišťovat sami formou výtěžku z plesů, sběrem železného odpadu a nově i elektroodpadu, pořádáním různých druhů soutěží, ale i formou příspěvků. Podporou je i město Velké Meziříčí a dary od sponzorů.

V letošním roce si v rámci oslav svého založení pro občany našeho města připravili hasiči několik akcí. Měli začít již 31. ledna, a to hasičským plesem. O týden později měl být pro naše nejmladší občany dětský karneval. Tyto akce nám ale překazil nouzový stav a covid-19.

V dubnu se mělo začít s přípravou hranice na městské čarodějnice, které se nakonec nekonaly. Hasiči měli být jedni z mnoha spolupřátelů této akce a po zapálení jako každoročně provádět požární dozor do ranních hodin.

Koncem dubna nebo začátkem května

měla být sloužená mše svatá za všechny hasiče v kostele.

V neděli 23. května by měl sbor pořádat 50. ročník Memoriálu Jaroslava Vaňka v požárním útoku na stadionu za III. ZŠ. Na 12. června máme připravenou vernisáž výstavy v předsálí kina. Tato výstava bude zaměřená na oslavy 150 let založení sboru dobrovolných hasičů. K vidění bude, jak se postupem času měnilo vybavení hasičů až do současnosti. Dále zde budou vystavené trofeje z různých soutěží našich družstev a další fotografie z dění našeho sboru.

V sobotu 19. června se od brzkých ranních hodin vystaví hasičská technika na náměstí. Ke zhlédnutí zde bude současná nejmodernější technika dobrovolných hasičů, ale i Hasičského záchranného sboru Kraje Vysočina a Záchranného útvaru HZS rota Jihlava. V odpoledních hodinách se budou provádět různé ukázky hašení a cvičení, jak šel čas.

26. června se budou hasiči připravovat na slavnostní schůzi ke 150. výročí založení. Ještě předtím ale půjde delegace na starý hřbitov, kde položí věnec na hrob svého zakladatele Tita Kršky.

První víkend v září proběhne historické slavnosti na zámku, kde bude mít své zastoupení i náš sbor. V neděli 5. září se bude ve spolupráci s okrskem Velké Meziříčí konat 6. ročník Memoriálu zasloužilých funkcionářů v klasickém útoku s vodou.

V sobotu 11. září se na hřišti za III. základní školou bude konat mezinárodní soutěž CTIF v požárním útoku a štafetě 8 x 50 metrů s překonáváním osmimetrové roury. Pro návštěvníky budou k vidění družstva jak z ČR, tak i ze zahraničí,

která se připravují na kvalifikaci před Hasičskou olympiádou 2022 ve Slovinsku.

Začátek prosince patří tradičně mikulášské nadílce pro děti z našeho města, školek, ale i ostatních zařízení. Pro tyto návštěvy připravujeme již několik kompletních skupin.

Pořádání všech těchto akcí bude samozřejmě závislé na situaci a omezeních. O případných změnách vás budeme informovat.

Jak jste si jistě všimli, místní hasiči mají plno práce nejen s požáry a ostatními živly, ale i s veřejnospolečenskou aktivitou. Tímto bychom chtěli pozvat občany na jakoukoliv akci pořádanou hasiči. Z každé návštěvy budou mít hasiči radost, že jejich vynaloženou práci občané ocení, a věříme, že si vaši přízeň udržíme i v letošním roce, kdy slavíme 150 let od našeho založení.

Sbor dobrovolných hasičů Velké Meziříčí děkuje městu Velké Meziříčí za finanční podporu našich oslav.

O činnosti hasičů se rovněž můžete dočíst na stránkách www.hasicivm.cz, kde jsme různé akce doplnili fotografiemi.

Za výbor SDH Velké Meziříčí
starosta - Kratochvíl Stanislav

Velkomeziříčská házená slaví 100 let. Aneb začátky házené ve Velkém Meziříčí

Není to tak dlouho, co si celá Česká republika připomínala krásných 100 let od svého vzniku. V dnešní společnosti si jen těžko dovedeme představit něco, co tady bude i za 100 let. My doufáme, že naše házená tu bude stále. Vždyť její historie je nejen dlouhá, ale také plná úspěchů, zklamání, změn, ale hlavně přátelství a radosti!

Je neuvěřitelné, že je to již 100 let, co první ženy – průkopnice – vzaly do rukou míč a začaly s ním hrát českou házenou. Tehdy to byla házená, kterou hrály všechny kluby v Čechách i na Moravě. A nutno říci, že naše ženy v ní byly jedny z nejlepších na celé Moravě! Ale pojďme po pořádku...

S prvními pokusy o házenou a jejím trénováním se začalo již během roku 1919. Tehdy vznikl Sportovní klub Velké Meziříčí (SK VM), který kromě odboru házené založil i odbor fotbalový, tenisový, hokejový nebo cyklistický. A veškeré sportovní dění se odehrávalo na „Tržišti“ (dnešní fotbalový stadion).

První házenkářské zápasy jsou datovány již do roku 1920, ale dle historických pramenů se velkomeziříčská házená datuje až od roku 1921, kdy byly pořízeny první fotografie... Zakladatelkou, hráčkou a hlavní osobou ženské házené byla paní Fišerová, manželka místního stavitele, dále potom paní Kořínková a Ptáčková. Tyto dámy s házenou začaly již ve zmiňovaném roce 1919. Dalšími průkopnicemi tohoto pro mnoho lidí neobvyklého sportu byly: Žalmanová, Musilová, Jelínková, Brychtová, Applová, Boubelová a sestry Kolaříkovy. Později přibýly dámy Dohnalová, Braunová a sestry Lodrové.

Házená ve 20. letech 20. století, foto: archiv Házená Velké Meziříčí

Prvními soupeřkami našich byly ženy Čechie Zastávka u Brna, Slovan Rosice, Achilles Třebíč a SK Moravské Budějovice. Trénovalo a hrálo se na Tržišti. Naše ženy se postupně stávaly rovnocenným soupeřem trebičských i brněnských družstev. Projevilo se to i tím, že některé naše hráčky se dostaly do reprezentačního družstva Moravy!

Jistě jste si všimli, že stále mluvíme pouze o ženské složce. Ano, je to tak. Ženy byly první, které s tímto sportem v na-

šem městě začaly. Muži začali s házenou až o celých 10 let později, ale o tom zase příště...

Pro zajímavost:

Česká neboli národní házená, která se v našem městě hrála od samého začátku, tedy od roku 1921 do roku 1964, je ryze českým sportem. U jejího zrodu stáli tři učitelé tělocviku již v roce 1905. Těšila se velké oblibě, a čeští vysokoškoláci ji dokonce rozšířili do Ruska či Jugoslávie. V každém týmu hrálo sedm hráčů – tři útočníci, dva obránci (záložníci), jeden bek a jeden brankář. Hrací plocha byla rozdělena na tři třetiny: obrannou, střední a útočnou.

Jak plynul čas, tak i do tehdejší Československé republiky vstoupil „nový“ sport – handball (mezinárodní házená o sedmi hráčích), dnes označovaný jako házená. Ta se na našem území hrála od roku 1942, kdy se s ní setkali čeští vysokoškoláci na Akademických hrách ve Francii, a postupně se tak dostávala do všech koutů naší republiky. A Velké Meziříčí v roce 1964 nebylo výjimkou. Házenou hraje sedm hráčů – jeden brankář a šest hráčů v poli. Ti se dále dělí na dvě křídla, tři spojky a pivota. A to je ten sport, který je možné vidět většinu sobot a nedělí v házenkářské hale „Za Světlou“.

Házená ve 20. letech 20. století, foto: archiv Házená Velké Meziříčí

Jana Šidlová
Házená Velké Meziříčí

POMŮCKA: ASK, KI OVA, RAU	STARŠÍ ČESKÝ HEREC	NÁPOR	JO	LATINSKY „UMĚNÍ“		CHOBOT- NATEC	SPZ KARVINÉ	BÝVALÝ NĚMECKÝ PREZIDENT	ZAROSTLÉ NEŽÁDOUCÍ VEGETACÍ		SLOVENSKÝ „BRATR“	LITEVSKÉ PLATIDLO	ZKRATKA AKADEMIE VĚD	2. DÍL TAJENKY	ITALSKÝ OSTROV
SOPKA NA SICÍLI					PŘES NAPADENÍ					SLASTNĚ					
1. DÍL TAJENKY										SOK VELKÁ MÍSTNOST					
SOLMIZAČ- NÍ SLABIKA			STOVKA NA TO MÍSTO				PÍSEMNĚ PŘISLÍBIT VZDÁLENÉ KONČINY						ZNAČKA ANTIMONU SPRÁVNÍ CELEK		
DĚJSTVÍ				ANGLICKY „A“ POTOMEK			NADÁVAT LETCI					VAJEČNÉ BUNKY TYČ VOZU			
	ÚŽEH	ANGLICKY „PTÁT SE“ 4. DÍL TAJENKY				VÝZVA PÁR					JEDNA I DRUHÁ RYBÁŘSKÁ SÍŤ				JIHO- EVROPA
ŠKODY					ŘÍMSKÝCH 554 TAMTA					SKLOUZ- NOUTI OZNAČENÍ KAMIONŮ					
SBOHEM			KRÁTKÁ NOVELA PIVOVAR. SUROVINA									VNÍMA- VOST SMYČKY			
LIST PAPÍRU				PÁR (zastarale) INICIÁLY ZEDNÍČKA									POPĚVEK SONDA DO ZEMĚ		
SVÍTIDLO						NARKO- TIKUM OMÁČKA					ÚPĚNÍ SILNÝ PROVAZ				
	POKRÝVKA HLAVY KŘÍDLOVÉ OLTÁŘE				HOLÁ LEBKA TENKÁ VLÁKNA					DRUH GIBONA RUSKÁ MĚNA				HOLENKU	MUŽSKÉ JMÉNO
ANGLICKY „VŠE“				SEVEŘAN PŠT			EPOCHA OBRUBA LÁTKY				SPZ TEPLIC CITOSLOV- CE PODIVU				
ŘECKÉ PÍSMENO			VLÁKNA Z AGÁVE LATINSKY „A“					TYP FIATU SPZ JIHLAVY					POLNÍ MÍRA INICIÁLY SIMONOVÉ		
ZELENINA						3. DÍL TAJENKY									
SNĚŽNÝ MUŽ						JMÉNO BĚŽCE ZÁTOPKA					ČESKÉ MĚSTO				

KŘÍŽOVKA O CENY

Autor křížovky: Jaromír Kvíčala

První máj

První máj se v západní kultuře oslavuje jako svátek zamilovaných nesoucí se ve znamení lásky a romantiky. V dobách antiky byl první květnový den příležitostí k velkolepým oslavám květin, rozkvetlých zahrad, plodnosti a mládí. Lidé ho nazývali (viz tajenka).

Ti, kteří dodržují české tradice, oslavují svoji lásku každoročně prvomájovým polibkem pod rozkvetlou třešní. Žena, která pod ní bude políbena, by měla celý příští rok oplývat krásou a přitažlivostí. Nepolíbené oproti tomu uschnou. V obcích se konají různé veselice obohacené o lidové zvyky. Oslav se účastní celá vesnice a neobejdou se bez folklórních krojů, spousty tance a nekonečných

přípitků. V tento den se vztyčuje také májka. Nejstarší známý doklad o této tradici pochází z roku 1422 z Prahy, kdy za postavení májky dostal mladík ruku své vyvolené a slavila se svatba. Vzrostlý strom bohatě ozdobený květinami, šátky nebo fáborky se musí dobře hlídat. Jeho krádež by znamenala ostudu pro celou vesnici. Celodenní veselí vyvrcholí v podvečer prvomájovou tancovačkou.

Správné znění tajenky zašlete do 21. května e-mailem na adresu velkomezirisko@velkomezirici.cz nebo poštou či doručte osobně do redakce (Radnická 29/1, budova radnice, přízemí, dveře č. 104, 594 13 Velké Meziříčí).

Tajenka z minulého čísla:

filipojakubská noc, pohanská bohyně smrti

Výherci:

Ludmila Necidová, Měřín
Jana Driziová, Velké Meziříčí
Stanislav Buk, Velké Meziříčí

VELKOMEZIRÍČSKO

Zpravodaj města Velké Meziříčí, periodikum územního samosprávného celku. Vydává Město Velké Meziříčí, Radnická 29/1, 594 13, Velké Meziříčí, IČ 00295671. Vychází měsíčně v nákladu 5 500 výtisků pro Velké Meziříčí a místní části Hrbov, Svaňov, Lhotky, Kúsky, Dolní Radslavice, Mostiště a Olší nad Oslavou, zdarma.

Evidenční číslo MK ČR E 11 305.

**Adresa redakce: Radnická 29/1,
594 13 Velké Meziříčí**

Šéfredaktorka: Mgr. Zuzana Najtová

Tisková mluvčí: Bc. Lucie Málková

Předtisková příprava: Michal Číhal

Telefon: 566 781 034-038, 778 113 368

E-mail: velkomezirirsko@velkomezirici.cz

Redakční rada:

Mgr. Dagmar Handová Navrátilová

Mgr. Markéta Slámová

Mgr. Martin Štindl, Ph.D.

Petr Hladík

Mgr. Zuzana Najtová

Tisk, roznos: SAMAB PRESS GROUP, a. s., tiskarna@samab.cz / Česká pošta, s.p. Toto číslo vychází ve středu 5. května 2021 (XXXII. ročník). Uzávěrka příštího čísla je 21. května 2021 ve 12.00.

V případě nedodání zpravodaje se obraťte na Českou poštu Velké Meziříčí (+420 954 259 401). Můžete si ho vyzvednout také na recepci radnice.

Vydavatel si vyhrazuje právo krátit nebo upravit příspěvky bez předchozího souhlasu autora, v případě nedostatku místa je zcela odmítnout. Příspěvky některých autorů mohou vyjadřovat názory pisatele a nemusí se shodovat se stanoviskem vydavatele. Jakékoliv užití a šíření částí nebo celku obsahu Velkomeziříčska bez písemného svolení vydavatele je zakázáno. Neoznačené příspěvky jsou zprávami vydavatele.

f Najdete nás na facebooku:
facebook.com/velkomezirirsko

Podklady pro inzerci, blahopřání a společenskou kroniku přijímáme:

Pondělí: 13.00 – 17.00

Středa: 10.00 – 12.00

Pátek: 8.00 – 12.00

MĚSTO POD LUPOU

Kaplička sv. Anny

Díl 53: Drobná sakrální stavba

Text: Marie Ripperová

Foto: Květoslava Hladíková

V QR kódu
naleznete
více fotografií
a mapu:

U kapličky bývala studánka s léčivou vodou.

Kdysi dávno si majitelka velkomeziříčského panství, vévodkyně Eleonora, vyjela na koni směrem ke Třem křížům. Vévodkyně jezdila dobře, tentokrát však měla smůlu. Kůň se splašil a táhl ji za sebou. Na následky poranění zemřela a stala se meziříčskou dobrou bílou paní. V místě, kde se to stalo, nechala její neteř postavit kapličku sv. Anny. U kapličky bývala studánka, prý s léčivou mocí.

Když byl na zámku na návštěvě císař Josef II., udělalo se mu po hostině nevolno. Lékaři nemohli přijít na to, co mu vlastně je. Místní komorník se zmínil, že nedaleko je zázračná studánka. Nechali přinést vodu, kterou pro jistotu zkontroloval lékař. O jejích léčivých účincích si asi myslil svoje, ale vyjádřil se v tom smyslu, že nemůže uškodit. Jakmile se císař napil, hned se mu ulevilo. Klidně usnul, a když se probudil, byl zdravý. Dnes už je studánka bohužel vyschlá, ale ještě v předminulém století prý její voda léčila oční neduhy.

OČKOVACÍ CENTRUM

NECHTE SE NAOČKOVAT

VE VELKÉM MEZIŘÍČÍ

REGISTRACE SPUŠTĚNA

VÍCE INFORMACÍ NA WWW.VELKEMEZIRICI.CZ/PRAKTICKE-INFORMACE

VELKÉ MEZIŘÍČÍ

**FAKULTNÍ
NEMOCNICE
BRNO**